ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza občanského vybavení v SO ORP Nýřany

Analysis of Civic Equipment in the Nýřany Region

Martin Tomek

Plzeň 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Analýza občanského vybavení v SO ORP Nýřany

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

V Plzni dne 20. 4. 2019 ……..……

podpis autora

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval doc. RNDr. Jiřímu Ježkovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za cenné rady, ochotu, trpělivost a čas, který mi věnoval při konzultacích.

Obsah

Úvod ... 8
1. Zhodnocení literatury a ostatních zdrojů ... 9
2. Teoretická východiska práce ... 12
2.1. Klasifikace občanského vybavení ... 12
2.1.1. Charakteristika jednotlivých druhů občanského vybavení ... 13
2.2. Prostorové rozmístění občanské vybavenosti a jeho vývoj ... 15
2.2.1. Teorie centrálních míst ... 16
2.2.2. Občanské vybavení v ČR před rokem 1989 ... 17
2.2.3. Občanské vybavení po roce 1989 ... 18
2.3. Venkovský prostor ... 19
2.3.1. Problémy venkovského prostoru ... 20
2.3.2. Rozvoj venkovského prostoru ... 21
2.4. Aktuální situace ve venkovském prostoru ... 23
3. Obecné informace o SO ORP Nýřany ... 25
4. Občanské vybavení a situace v jednotlivých obcích ... 27
4.0.1. Bdeněves ... 31
4.0.2. Blatnice ... 31
4.0.3. Blažim ... 32
4.0.4. Bučí ... 32
4.0.5. Čeminy ... 33
4.0.6. Čerňovice ... 33
4.0.7. Česká Bříza ... 34
4.0.8. Dolany ... 34
4.0.9. Druztová ... 34
4.0.10. Heřmanova Huť ... 35
4.0.11. Hněvnice ... 35
4.0.12. Horní Bříza ... 36
4.0.13. Hromnice ... 36
4.0.14. Chotíkov ... 37
4.0.15. Kaceřov ... 37
4.0.16. Kbelany ... 38

4.0.17. Kozolupy 38
4.0.18. Krašovice 38
4.0.19. Krsy 39
4.0.20. Křelovice 39
4.0.21. Kunějovice 40
4.0.22. Ledce 40
4.0.23. Líně 40
4.0.24. Líšťany 41
4.0.25. Lochousice 41
4.0.26. Město Touškov 42
4.0.27. Myslinka 42
4.0.28. Nadryby 43
4.0.29. Nekmíř 43
4.0.30. Nevřeň 44
4.0.31. Nýřany 44
4.0.32. Ostrov u Bezdružic 45
4.0.33. Pernarec 45
4.0.34. Plešnice 46
4.0.35. Pňovany 46
4.0.36. Přehýšov 47
4.0.37. Příšov 47
4.0.38. Rochlov 47
4.0.39. Tatiná 48
4.0.40. Tlučná 48
4.0.41. Trnová 49
4.0.42. Třemošná 49
4.0.43. Úherce 50
4.0.44. Újezd nade Mží 50
4.0.45. Úlice 51
4.0.46. Úněšov 51
4.0.47. Úterý 52
4.0.48. Vejprnice 52
4.0.49. Vochov 53
4.0.50. Všeruby 53

4.0.51. Zahrádka ... 54
4.0.52. Zbůch ... 54
4.0.53. Zruč-Senec ... 55
4.0.54. Žilov ... 55
4.1. Souhrnná tabulka s daty ... 56
5. Souhrnné vyhodnocení občanského vybavení v obcích ... 58
5.1. Počet zastoupených kategorií v obcích ... 62
5.2. Vývoj občanského vybavení v kategorii Zdravotnictví ... 63
5.3. Vývoj občanského vybavení v kategorii Školství a výchova ... 64
6. Dotazníkové šetření ... 65
6.1. Vyhodnocení odpovědí ... 66
Závěr ... 71
Seznam tabulek ... 74
Seznam obrázků ... 74
Seznam použitých zkratek ... 74
Seznam použité literatury a dalších zdrojů ... 75
Abstrakt ... 77
Abstract ... 78

Úvod

V mé práci budu analyzovat občanské vybavení jednotlivých obcí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Nýřany. Jedná se o správním obvod, který se nachází v Plzeňském kraji, konkrétně v okresu Plzeň - sever. Toto téma je mi velmi blízké, jelikož mne zajímá problematika občanského vybavení obecně na venkově. S tím jsou samozřejmě spjaté investiční potřeby obcí, které většinou z velké části souvisí s chybějícím občanským vybavením v konkrétní obci. Další z důvodů výběru tohoto konkrétního území je pro mne fakt, že bydlím v obci, která je součástí tohoto administrativního celku.

V teoretické části na začátku krátce shrnu situaci a aktuální trend v občanském vybavení, který převládá na většině území po celé České republice včetně nejčastějších problémů. Hned poté přejdu k praktické části, která bude o poznání obsáhlejší a zaměřená už konkrétně na mé vybrané území správního obvodu obce s rozšířenou působností Nýřany (dále jen SO ORP Nýřany).

Mezi dílčí cíle práce jsem zvolil shrnutí poznatků o prostorovém rozmístění občanské vybavenosti a jeho vývoji v České republice. Poté se zaměřím na analýzu konkrétního občanského vybavení v jednotlivých obcích v SO ORP Nýřany. Také provedu dotazníkové šetření obcí zaměřené na jejich spokojenost s občanským vybavením a výsledky zanalyzuji.

Jako cíl práce jsem stanovil zhodnocení stavu občanského vybavení v SO ORP Nýřany a následně navrhnutí opatření zlepšující občanské vybavení ve zvoleném území.

V mé práci čerpám z neveřejných dat Městské a obecní statistiky (dále jen MOS), kterou spravuje Česká statistický úřad (dále jen ČSÚ). Data mi poskytl vedoucí mé práce, doc. RNDr. Jiří Ježek, Ph.D., za což mu děkuji. Dále čerpám samozřejmě z literatury a veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu.

1. Zhodnocení literatury a ostatních zdrojů

Tato kapitola je věnována zhodnocení literatury a dalších zdrojů, které jsem používal pro svou práci. Všechna ocitovaná literatura, kterou jsem v práci použil, je uvedena na konci práce v seznamu použité literatury.

KUBEŠ, Jan. Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR. 2007

Autor se v publikaci zabývá mimo jiné vývojem venkovského obyvatelstva v různých částech České republiky a dále obsáhle popisuje pojmy jako obslužnost, spádovost a střediskovost venkovských sídel. Toto rozdělení a popis vztahů mezi jednotlivými úrovněmi jsem čerpal především zde. Dále autor v publikaci velmi podrobně zkoumá vývoj migračních vztahů, sleduje intenzitu stěhování na meziobecní a meziokresní úrovni. Autor dospěl k závěru, že bariérou rozvoje migrační mobility je hlavně nedokončená ekonomická restrukturalizace a nepříznivá situace na trhu s byty.

MATOUŠEK, Oldřich. Sociální služby. 2007

Tato publikace popisuje sociální služby velmi podrobně od dob minulých do současné doby. Popisuje i trendy v této oblasti do budoucna. Z této publikace jsem čerpal veškeré informace o sociálních službách a sociálním vybavení v ČR, včetně lokalizace. Dále zde autor srovnává sociální služby v ČR v různých obdobích v minulosti. Také provádí srovnání financování sociálních služeb v ČR a v jiných evropských zemích. K aktuální situaci v ČR a ostatních zemích západní Evropy autor uvádí, že je trendem, aby stát nebyl jediný poskytovatel sociálních služeb, jelikož se významné rozvíjejí služby poskytované nestátními subjekty (v některých případech za úplatu). Proto je důležité, aby stát u těchto subjektů kontroloval kvalitu nabízených služeb, vydával nebo odebíral povolení pro provozování těchto služeb a měl spíše úlohu kontrolní a garantující určitou kvalitu služeb, která je úměrná dnešní době.

ROZMANOVÁ, Naděžda. Principy a pravidla územního plánování – kapitola C. 2006.

Tato publikace se zabývá především členěním občanského vybavení z hlediska územního rozvoje. A dále zkoumá a popisuje stav občanského vybavení v České

republice v několika etapách z minulých dob do současné doby. Dále uvádí určité trendy v občanském vybavení a územním plánování, které se budou uplatňovat v budoucnu.

BINEK, Jan a kol. Venkovský prostor a jeho oživení. 2007

Autor v této knize popisuje vývoj a typologii venkovského prostoru. Dále charakterizuje venkovský prostor z hlediska socioekonomického i z hlediska místních zdrojů. V knize je také několik kapitol věnovaných dopravním souvislostem ve venkovském prostoru a ekonomické situaci obcí na venkově. Závěr díla je věnován možnostem oživení venkova. Autor dospěl k názoru, že pro oživení venkova je nejdůležitější přičinění místních obyvatel, záleží na jejich aktivitě a schopnostem. A samozřejmě také na schopnostech představitelů obce. Zároveň je ale dle autora nutné zlepšit legislativu a právní bariéry, které v některých případech obecního rozvoje stále vznikají. Z této knihy jsem do své práce čerpal především poznatky o vývoji a problémech venkovského prostoru.

HENDL, Jan. Metody výzkumu a evaluace. 2017

V této knize je široké spektrum informací o jednotlivých metodách sběru dat, zpracování a výstupu. Jsou zde mimo jiné i obsáhlé informace o dotazníkovém šetření. Od samotného sestavení dotazníku až po vyhodnocení dat. Z této knihy jsem čerpal nejvíce praktických informací při přípravě a provádění dotazníkového šetření.

WOKOUN, René. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. 2010

Publikace představuje teoretický rámec lokalizace firmy a přímých zahraničních investic. Dále se zaměřuje na vývoj přílivu a regionálního rozložení přímých zahraničních investic v České republice a na Slovensku. Pro mou bakalářskou práci jsem z této knihy čerpal především některé informace do teoretické části na začátku práce.

PEŠKOVÁ, Zuzana. Venkovské školy - příklady z Rakovnicka. 2011

V díle je řešena aktuální situace ve školství ve venkovském prostoru ČR. Autorka v díle sleduje vývoj a osud školních budov. Na konkrétních příkladech z obcí na Rakovnicku popisuje problémy a možná řešení poklesu žáků na venkovských školách v ČR. V díle zároveň uvádí možné využití pro již nevyužívané školní budovy, které už neplní svou

funkci z důvodu nedostatku žáků v obci. Z této publikace jsem čerpal především informace ohledně aktuálních problémů školství na venkově.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Krajská správa ČSÚ v Plzni. 2019

Z webových stránek ČSÚ jsem čerpal některé informace o území SO ORP Nýřany do teoretické části a dále některá doplňující data do mé praktické části.

STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Na venkově hrozí problém se zajištěním lékařské péče.

Článek popisuje aktuální situaci ve zdravotnictví v Plzeňském kraji. Je zde podrobně rozebráno, jak probíhá proces přípravy lékaře v případě, že si chce otevřít samostatnou lékařskou praxi. Článek uvádí, že každý zájemce musí absolvovat přípravu na akreditovaném pracovišti, u akreditovaného praktického lékaře. Je to finančně i časově náročné a řada začínajících lékařů si rozmyslí otevření své praxe v některé obci na venkově, není to pro ně lákavé z finančního hlediska. Dále se v článku uvádí konkrétní případ z obce Kasejovice v okrese Plzeň - jih. Město se dlouhodobě snaží vytvářet zde pracujícím lékařům výhodné podmínky pro práci. Starostka Kasejovic zde popisuje problém, který v této souvislosti zažívají oni v obci.

ZDRAVOTNICKÝ DENÍK. Medici mají dostávat informace o volných místech na venkově.

Článek uvádí dotace, které v současnosti nabízí stát začínajícím lékařům na otevření své praxe. Dále jsou zde uvedeny podrobnější statistiky počtu lékařů a pacientů v ČR. Článek představuje řešení, které by spočívalo v dotaznících pro začínající lékaře v předatestační přípravě, dotazníky se budou týkat jejich ochoty pracovat v odlehlých oblastech. Sdružení Mladých praktiků si od toho slibuje větší povědomí o podmínkách lékařské praxe na venkově pro mladé lékaře. A v konečném důsledku možná i větší zájem.

2. Teoretická východiska práce

Pojem občanské vybavení je přesně definován ve stavebním zákonu. Jde o část veřejné infrastruktury. V zákoně č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), § 2, odst. 1, písm. k), bod 3 je občanské vybavení definováno jako: „stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva“ (Zákon č. 183/2006 Sb. 2006).

Občanské vybavení je představováno souborem výrobních i nevýrobních zařízení a objektů, které sahají od správy a administrativy až ke školství a výchově. (Rozmanová a kol. 2006).

„Faktory, které ovlivňují rozvoj zařízení občanského vybavení, vycházejí z demografické, ekonomické a sociální skladby obyvatel, z prostředí sídla, tj. geografické polohy a dominující funkce a v neposlední řadě z dopravních možností území.“ (Rozmanová a kol. 2006, s. 2)

2.1. Klasifikace občanského vybavení

Občanské vybavení je možné rozčlenit dle následujících hledisek (Rozmanová a kol. 2006):

- charakteru používání
- náročnosti na pozemky
- polohy na území obce
- časového vymezení provozu
- druhu činností

Dalším možným dělením občanského vybavení je podle druhů činnosti. Toto dělení nejlépe charakterizuje rozdílnost zařízení pro potřeby územního plánování (Rozmanová a kol. 2006). To znamená zařízení:

- školství a výchovy
- kultury
- tělovýchovy a sportu
- zdravotnictví
- sociální péče
- maloobchodu
- ubytování
- veřejného stravování
- nevýrobních služeb
- výrobních a opravárenských služeb
- správy a administrativy
- církví
- vědy a výzkumu
- specifická
- pro ochranu obyvatelstva

2.1.1. Charakteristika jednotlivých druhů občanského vybavení

Zařízení školství a výchovy patří mezi nejdůležitější druh z celého systému občanského vybavení. Dále se dělí na jednotlivé kategorie dle věku dětí, které ho navštěvují. Jednotlivé podtypy jsou mateřská škola, základní škola, střední škola, vysoká škola atd. Jednotlivé podtypy mají daná pravidla pro dojezdovou nebo docházkovou vzdálenost obyvatel, zastavěnou plochu a také třeba vybavení, které musí být součástí budovy (Rozmanová a kol. 2006).

Dále máme **zařízení kultury**, která mohou sloužit k zábavě obyvatel, kulturnímu obohacení obyvatel, ale také ke vzdělání. Oboje je většinou propojené. Jednotlivé

poddruhy tohoto vybavení jsou například divadelní scény, kongresová centra, koncertní sály nebo třeba knihovny.

Další skupinou jsou **zařízení tělovýchovy a sportu**. Na tato zařízení jsou opět speciální požadavky dle účelu, ke kterému jsou postaveny (Rozmanová a kol. 2006). Může jít o sportovní haly, hřiště, ledové plochy a sportovní areály.

Následují **zařízení zdravotnictví**, která jsou jedna z nejdůležitějších vůbec. Opět se velmi liší dle účelu, ke kterému byla postavena. Zdravotnictví se technicky rozvíjí velmi rychle a stavby tak musí reagovat na nejnovější trendy v této oblasti (Rozmanová a kol. 2006). Do této skupiny můžeme zařadit nemocnice, léčebny pro dlouhodobě nemocné, ordinace lékařů specialistů, ordinace praktických lékařů atd.

Zařízení sociální péče poskytují sociální služby lidem, kteří jsou společensky znevýhodnění. Může přitom jít o mladé i staré. Mladí lidé zde mohou například vyhledat psychologickou pomoc a naopak starším lidem nabízí pomoc v případě, že jsou sami a nemohou se o sebe už postarat. Sem patří domy s pečovatelskou službou, azylové domy, nízkoprahová centra, zařízení pro krizovou pomoc atd. Sociální služby jsou na venkově dnes nákladnější, jelikož obyvatelstvo na venkově stárne (Matoušek 2007). Největší podíl obyvatel na venkově tvoří právě senioři. Velký problém je v malých obcích, které mají malé rozpočty a je pro ně těžké tyto sociální služby podporovat. Zároveň uživatelé těchto služeb nejsou zvyklí za ně platit (Matoušek 2007).

Zařízení maloobchodu jsou charakterizovány prodejem zboží od velkoobchodů přímo koncovým zákazníkům. Trendem je neustálé zvětšování prodejní plochy. Tento druh můžeme ještě dále dělit na potravinářský a nepotravinářský (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení ubytování slouží pro ubytování na různě dlouhou dobu. Tento druh můžeme dále dělit na hotel, motel, botel, penzion, hostel atd. Dělení závisí na kvalitě poskytovaných služeb a lokalizaci dané budovy. Například botel nabízí ubytování na vodě v zakotvené lodi. Hostel je ubytování na nižší úrovni za obvykle nižší cenu.

Zařízení veřejného stravování nalezneme ve větším množství nejčastěji v centru měst, na návsi obce atd. Tyto zařízení dále dělíme na restaurace, kavárny, občerstvení, pivnice atd.

Zařízení nevýrobních služeb se dále mohou dělit na fotoateliér, půjčovna auto-moto, kadeřnictví atd (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení výrobních a opravárenských služeb se dále dělí na autoopravny, opravny kožené galanterie, sklenářství, zahradnictví atd. (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení správy a administrativy jsou budovy nekomerčního charakteru, které poskytují propojení a řízení na jednotlivých úrovních. Také zahrnují administrativní prostory pro obchodní centra a jiné větší celky (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení církví jsou stavby, které slouží církvím. Patří sem areály klášterů, sakrální objekty atd.

Zařízení vědy a výzkumu jsou zařízení, která jsou velmi rozmanitá a vyžadují splnění požadavků dle výzkumu nebo účelu, ke kterému byla postavena (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení specifická nelze jednoznačně určit, jelikož propojují více oblastí najednou. Do této skupiny patří třeba veletržní areály (Rozmanová a kol. 2006).

Zařízení pro ochranu obyvatelstva má za cíl vytvářet podmínky pro preventivní ochranu obyvatelstva v případě nějakého útoku nebo nebezpečí (Rozmanová a kol. 2006).

2.2. Prostorové rozmístění občanského vybavení a jeho vývoj

Prostorové rozmístění občanského vybavení je dáno potřebami obyvatelstva v jednotlivých obcích. Rozmístění a kapacity jsou silně ovlivněny plánováním v minulosti, jelikož velký počet budov občanského vybavení byl postaven před rokem 1989 (Rozmanová a kol. 2006).

2.2.1. Teorie centrálních míst

Pro rozmístění občanského vybavení je velmi důležitá Teorie centrálních míst. Autorem teorie je Walter Christaller. Ten ji publikoval v roce 1933 a původně v ní vycházel z rozmístění sídel v jižním Německu.

Z této teorie vyplývá, že malá sídla se většinou specializují pouze na malý počet druhů služeb. Obyvatelé těchto malých sídel ale potřebují ke svému životu více druhů služeb, než jen ty, které jsou poskytovány přímo v tomto jejich malém sídle. Proto dojíždí uspokojit tyto potřeby do větších středisek v jejich blízkosti, které tyto služby nabízejí. Dojezdová vzdálenost do tohoto střediska však nemůže být příliš velká, protože by v konečném důsledku zvyšovala cenu služby nebo zboží. Tato teorie proto uvádí, že čím častěji obyvatelé potřebují danou službu nebo zboží, tím blíže se tyto služby nacházejí. V neposlední řadě je také důležité, aby tato obslužná centra byla dostatečně efektivní a tím pádem rentabilní. Proto si každé takové centrum buduje svou sféru vlivu. A zde platí, že čím je daná služba nebo zboží vyhledáváno obyvateli častěji, tím menší sféra vlivu mu stačí a naopak (Wokoun a kol. 2010).

Tato teorie v rozmístění služeb a občanského vybavení platí i dnes, často se stává, že dojíždějící vynechá nejbližší vyšší středisko a potřeby uspokojí rovnou ve středisku třetího řádu (Wokoun a kol. 2010).

„Christallerova teorie předpokládá, že každé centrální místo vyššího řádu poskytuje rovněž zboží a služby všech nižších řádů. Každé centrální místo je pak obklopeno prstencem šesti center nejblíže nižšího řádu, umístěných ve vrcholech šestiúhelníku jako obslužné oblasti (pro zboží vyššího řádu) a obsluhuje dvě centrální místa nižšího řádu a tři obslužné oblasti nižšího řádu (svou vlastní a třetinu každého z centrálních míst nižšího řádu, které ho obklopují). Tato soustava je nazývána sítí K=3 a je organizována na tzv. obslužném principu. Rozšířením o alternativní hierarchii, založenou na tzv. dopravním principu, získáme síť K=4, rozšířením na bázi tzv. administrativního principu získáme síť K=7“ (Vácha 2014, s. 11).

2.2.2. Občanské vybavení v ČR před rokem 1989

V období před rokem 1989 se občanské vybavení z hlediska územního plánování dělilo nejčastěji dle charakteru umístění, četnosti užívání, míry závislosti na bydlení a samozřejmě také na demografické a sociální skladbě obyvatel. Podle těchto kritérií se poté občanské vybavení dále dělilo na *základní, vyšší a nadměstské* a *specifické* (Rozmanová a kol. 2006). Z toho dále plyne, že při výběru lokalit pro základní občanské vybavení byla nejdůležitější krátká pěší dostupnost. Patřili sem například mateřské školy, základní školy a malé obchody se základními potravinami. U občanského vybavení vyššího a nadměstského bylo naopak nejdůležitější sledovat optimální investiční a provozně-ekonomickou stránku věci (Rozmanová a kol. 2006). Zde šlo nejčastěji o divadla, obvodní zdravotní střediska a sportovní stadiony. A posledním typem bylo specifické občanské vybavení. Zde se řadili například zařízení pro zimní rekreaci, vleky, lázeňská zařízení atd. a jejich lokalizace logicky vycházela hlavně z přírodních podmínek. V této době do tohoto rozdělení nebyla zařazována zařízení pro vědu a výzkum, pro obranu, pro církve, ani mobilní zařízení (pojízdné prodejny, čistírny peří atd.) (Rozmanová a kol. 2006).

Pro plánování nového občanského vybavení se vytvořilo několik ukazatelů. Tyto ukazatele potom udávaly potřebu přesného typu občanské vybavenosti pro jednotlivá sídla a také zohledňovaly počet pracovních míst, které měly vzniknout a bude nutné je obsadit. I přes důkladné plánování pomocí všech ukazatelů se nakonec ukázalo, že velké množství nového občanského vybavení se nakonec nezprovoznilo (Rozmanová a kol. 2006). Ačkoliv byl kladen velký důraz na potřeby obyvatelstva v daném regionu, tak plánování často naráželo na překážku hospodářských možností státu. V jeho důsledku se řada druhů občanského vybavení nerealizovala vůbec, což bylo typické například pro sídliště. Dalším častým případem v této době bylo také značné předimenzování určitého druhu občanského vybavení, kdy jeho kapacita daleko přesahovala zájem obyvatel regionu nebo spádové oblasti. Výsledkem této situace byly vysoké náklady a malá návštěvnost, které často vedly k ukončení provozu (Rozmanová a kol. 2006).

2.2.3. Občanské vybavení po roce 1989

Situace se začala měnit po roce 1989, kdy bylo možné soukromě podnikat. V této době se začaly budovat provizorní objekty (stánky) na sídlištích (Rozmanová a kol. 2006). Zároveň se začaly předělávat dříve nevyužívané plochy na menší obchody atd. Velká změna přišla s nástupem velkých supermarketů a hypermarketů, jejichž součástí byla velká parkoviště. Tyto velká obchodní centra vznikala výhradně ve městech, kde byl zajištěný vysoký počet zákazníků. V objektu často byly k dispozici další služby a tak sem dojížděla velká část obyvatelstva také z blízkého okolí (Rozmanová a kol. 2006).

Později stále více lidí začalo z venkova dojíždět za nákupy, lékaři a dalšími službami do těchto větších spádových center. V této situaci se vyskytl nový problém, kdy začal upadat zájem o některé druhy občanského vybavení na venkově, jelikož hodně obyvatel dojíždělo uspokojit své potřeby do těchto větších středisek. „Úbytky obyvatel ve venkovských sídlech a skutečnost, že stále více obyvatel využívalo zařízení služeb ve městech, zvláště při dojížďce do zaměstnání, byly příčinou snížení počtu zákazníků v místních zařízeních služeb. Některá venkovská zařízení služeb se tak postupně dostávala pod práh rentability a zanikala.“ (Kubeš 2000, s. 61)

Nespokojenost s občanskou vybaveností ve venkovských regionech mohla vést k odchodu obyvatelstva do větších měst (Kubeš 2000). Jako reakce na tento problém vznikla například snaha tyto málo vybavené regiony obsluhovat mobilními zařízeními obchodu a služeb, ale nakonec i toto řešení nebylo úspěšné, jelikož ve většině případů byly ekonomicky a provozně nerentabilní (Kubeš 2000).

Stejná situace je i v nevyužívání kapacit v zařízeních pro školství a zdravotnictví (Kubeš 2000). Pokud se zde počet žáků nebo pacientů sníží pod únosnou mez, když už obec není schopna zajistit provoz, jsou potom občané opět nuceni vyhledat tyto služby ve větším středisku. S tím je potom spojen i odchod schopných obyvatel (v tomto případě učitelů a lékařů) z těchto menších obcí do měst, kde mohou pokračovat ve své práci v zařízení, které má dostatečný přísun žáků a pacientů a tím pádem i rentabilní provoz z hlediska ekonomického a provozního.

2.3. Venkovský prostor

„Venkovský prostor, zjednodušeně označovaný jako venkov, je územím, tvořeným mozaikou sídel a krajiny mezi nimi.“ (Binek a kol. 2007, s. 19)

Součástí venkovského prostoru jsou i malá města, která jsou pevně spjatá s venkovem a tvoří tento venkovský prostor (Binek a kol. 2007). V našich podmínkách je nejlepší možností vymezení venkovského prostoru územím obcí do 3000 obyvatel, případně i většími obcemi bez statutu města (Binek a kol. 2007).

V souvislosti s vývojem venkovského prostoru se mění i definice jednotlivých pojmů, které s venkovem souvisejí. Například „venkovské sídlo“ mělo v minulosti hlavně funkci zemědělskou a výrobní, dnes tuto funkci nahrazuje spíše funkce obytná, rekreační, případně kombinace obou zmíněných funkcí (Baše 2010). Důsledkem toho je i nový druh zástavby, který v těchto sídlech vzniká. Můžeme ho popsat jako druh úsporné a velmi funkční zástavby, které už většinou ale nekorespondují s původní urbanistickou strukturou (Baše 2010).

Dle Baše (2010) ve venkovském prostoru nalezneme následující typy venkovských sídel:

- samoty (např. hájovna, rybniční statek)
- solitérní statky, usedlosti nebo chalupy rozptýlené formy zástavby osady (odloučená část zástavby obce s menším počtem usedlostí)
- vesnice (hlavní část zástavby obce s typickými znaky urbanisticko-architektonické skladby a s ekonomickými a společenskými funkcemi)
- tradiční chatové osady a novodobé rekreační „vesnice“ (forma sídla s převažující rekreační funkcí)
- „satelitní“ soubory nízkopodlažní zástavby (novodobá forma sídla, většinou v zájmové oblasti měst)

2.3.1. Problémy venkovského prostoru

„Vymezení problémů venkovských obcí se ukazuje jako poměrně jednoznačné, v pociťování závažnosti jednotlivých omezení rozvoje venkova se však výrazně uplatňují rozdíly dané velikostí obce, polohou obce a postavením obce v hierarchii sídel.“ (Binek a kol. 2007, s. 33)

Velkým problémem venkovských obcí je nezaměstnanost. Z dříve samostatných obcí se staly spíše ubytovací kapacity, kdy obyvatelé dojíždí za prací například do většího města. Tento problém se snaží řešit velké množství dotací a územní plán, obojí ale řeší problém jen částečně a je třeba, aby hlavní aktivitu převzaly akční skupiny v obci nebo vyšším mikroregionu (Baše 2010).

Většina problémů obcí s občanským vybavením souvisí s jakýmsi nesouladem mezi nastavením regionální politiky a samotnými obcemi. Každá strana má na řešení problémů často jiný názor (Binek a kol. 2007).

Pokud konkrétněji rozebereme jednotlivé venkovské regiony, zjistíme, že problémy nejsou všude stejné. Obecně platí, že venkovský prostor vykazuje velké nerovnosti v kvalitě a dostupnosti veřejných služeb a dalšího občanského vybavení. Zde platí, že stabilizovaná území většinou obsahují veškeré potřebné občanské vybavení. Velkým problémem je v tomto případě ale jeho kvalita a potřebná kapacita (Binek a kol. 2007). Tato stabilizovaná území jsou většinou atraktivnější pro bydlení, než periferní regiony bez občanské vybavenosti, a proto se sem může začít stěhovat více lidí. Následně přestane občanské vybavení v obci nebo regionu kapacitně stačit a nastává problém (Rozmanová a kol. 2006). Vždy je tedy nutné rozvíjet dostupné vybavení v souladu s vývojem počtu obyvatel. Tuto problematiku budu zkoumat také konkrétně na mém vymezeném území v druhé části práce.

Jiné problémy vznikají v regionech nebo obcích periferních s určitým existujícím občanským vybavením. Zde již existující vybavení obvykle zaniká, jelikož není dostatečně využíváno. To obvykle přispívá ke zhoršení stavu území a kvality života obyvatel. Tyto skutečnosti většinou dále vedou k nespokojenosti a následně k odchodu obyvatel (hlavně mladých lidí) do větších obcí nebo měst (Ženka a kol. 2018).

Dílčím řešením těchto situací může být podpora mateřských a základních škol. V potaz by se vždy měla brát dostupnost a demografický vývoj obyvatel dané obce. Důležité je také podporovat v obci volnočasové a kulturní aktivity, které u obyvatel mohou rozvinout větší pocit sounáležitosti s obcí nebo regionem. Důležité je udržet dostupnou také alespoň základní zdravotní péči v obci. Velmi důležité je pak také udržet dobrou dopravní dostupnost do větších center poblíž, kde obyvatelé mohou uspokojit své další potřeby (Ženka a kol. 2018).

2.3.2. Rozvoj venkovského prostoru

Rozvoj obcí ve venkovském prostoru je založen na specifických místních zdrojích, které mohou působit jako „rozvojové potenciály“ (Binek a kol. 2007). Slovem „potenciál“ je zde myšlen jakýsi soubor myšlenek, které se mohou podílet na rozvoji obcí, pokud je umíme a můžeme využít. Vymezené typy potenciálů se mohou různě prolínat (Binek a kol. 2007). Níže rozeberu jednotlivé typy potenciálů.

Lidský potenciál udává možnost využití lidských zdrojů pro rozvoj obce. Lidské zdroje a tedy lidé v obci mají různé role v rozvoji obce, například společensko kulturní, občanské, pracovní atd. (Binek a kol. 2007). V občanské roli jde o různé pořádání kulturních nebo společenských akcí v obci. V roli pracovní se na rozvoji obce mohou významně podílet kvalifikovaná a mobilní pracovní síla (Binek a kol. 2007).

Lidské zdroje jsou důležitým předpokladem pro rozvoj venkova. Při rozvoji území je velmi důležitá identita obyvatel s územím, kde žijí (Binek a kol. 2007). Pokud je tato regionální identita silná, může mít významný pozitivní vliv na rozvoj regionu a tím pádem i na celkovou ekonomickou úspěšnost regionu. Pro rozvoj obce je důležité vedení obce, jelikož rozvoj není možné řídit zvenčí. Proto je tato role zásadní (Binek a kol. 2007).

Ekologický potenciál vychází z prolnutí lidské a krajinné složky. Tyto krajinné zdroje se přirozeně nachází všude, ale pouze v omezeném množství případů je možné je uplatnit při rozvoji venkova (Binek a kol. 2007).

Zemědělský potenciál vychází z jakéhosi hodnocení území na základě vhodnosti k zemědělské činnosti. Tento potenciál je tedy ovlivněn především kvalitou půdy a podnebím na daném území. Zde platí, že teplé oblasti s kvalitní půdou vhodnou pro zemědělství nabízí také více možností pro rozvoj (Binek a kol. 2007).

Potenciál cestovního ruchu udává atraktivitu daného území nebo obce pro turisty (Binek a kol. 2007). To se projevuje délkou setrvání turistů v regionu nebo obci. Zde je důležitá odlišnost od rekreačního potenciálu, který znamená spíše vhodnost daného území k rekreaci. Obecně ale platí, že místa s potenciálem cestovního ruchu obvykle mají také rekreační potenciál (Binek a kol. 2007).

Ekonomický potenciál souvisí s ekonomickou úrovní obce nebo regionu. Ta udává jak je obec konkurenceschopná. Zde platí, že pokud je obec konkurenceschopná, dokáže využít lépe vnější podněty pro svůj další rozvoj (Binek a kol. 2007).

Dalším faktorem, který ovlivňuje rozvoj venkova je situace na pracovním trhu na venkově. Zde je situace poměrně specifická. Obecně platí, že velcí zaměstnavatelé jsou lokalizováni do měst. Pro obyvatele venkova je tedy zásadní dopravní dostupnost zaměstnání (Binek a kol. 2007). Na venkově je většinou nízká mobilita obyvatel, která se ještě více prohlubuje s nižším vzděláním. Pokud investoři budou zvažovat v regionu zřízení nových pracovních míst, může tu pro ně být riziko nízkého počtu potenciálních zaměstnanců, jelikož obyvatelé okolních obcí nebudou ochotni dojíždět za prací (Binek a kol. 2007). Nezaměstnanost na venkově je velký problém, jelikož pokud člověk nemůže najít dlouhodobě práci, tak na další hledání většinou rezignuje (Binek a kol. 2007). Tito sociálně slabší lidé se pak mohou začít sami vyčleňovat z komunity obyvatel obce a můžou začít vznikat různé konflikty mezi obyvateli. Což opět vede ke snížení atraktivity obce nebo regionu a má negativní vliv na další rozvoj obce. Řešením této situace může být pomocí veřejně prospěšných prací, kdy obec zaměstnává tyto obyvatele, kteří nemohli dříve najít práci. Většina obcí dnes tyto práce využívá třeba k údržbě obecního majetku (Binek a kol. 2007).

2.4. Aktuální situace ve venkovském prostoru

V této kapitole se zaměřím na aktuální situaci na venkově ve školství a zdravotnictví. Na tyto dvě kategorie občanského vybavení jsem se zaměřil více z toho důvodu, že vykazují největší problémy. Zároveň jde o důležité základní občanské vybavení, které je nutné podporovat, aby bylo dostupné i v menších obcích.

2.4.1. Školství

Zařízení pro školství a výchovu na venkově jsou dnes často diskutovaná z hlediska jejich další existence. Velkým problémem škol na venkově je úbytek žáků. S tím může souviset i fakt, že dnes největší podíl venkovského obyvatelstva zaujímají senioři (Pešková 2011). Tento fenomén úbytku žáků mohou způsobovat rodiče, kteří dojíždí do práce do města a děti berou s sebou do školy ve městě. Dalším důvodem může být, že se rodiče bojí, že kvalita výuky ve škole v některé obci na venkově bude horší, než ve městě. V důsledku toho většinou dochází i ke snižování počtu spojů mezi jednotlivými obcemi (Pešková 2011). Většinou je pro tyto školy také těžší sehnat učitele, jelikož pro tyto učitele je většinou atraktivnější pozice v některé škole ve městě. Tyto vesnické školy se pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dnes staly spíše zátěží, protože jejich financování je v této situaci náročné (Pešková 2011).

I z těchto důvodů některé školy zanikly a obce řeší, jak je opět využít, aby nechátraly bez využití, jako se to dnes někdy děje například se zkrachovalými zemědělskými areály. Pokud se školu již nedaří udržet funkční a její činnost je vysoce ztrátová, je možné poté vytvoření „škol komunitního typu“, které mohou pomoci k využívání již zaniklých venkovských škol (Pešková 2011). Tyto nově vzniklé „školy“ mohou dále místním obyvatelům nabídnout různé volnočasové aktivity a přispět tak k vyšší atraktivitě života v obci. Tyto nově využité budovy mohou dále přinést další výhody jako třeba nabídku volnočasových kroužků i dětem ze sociálně slabších skupin. Děti z obce nemusí za těmito aktivitami dojíždět do měst, to znamená i zjednodušení pro rodiče. Dále je předpoklad pro udržení nebo i vytvoření nových pracovních míst učitelů.

Další možností je vytvořit z nevyužívaných škol v obcích zařízení pro sociální služby. To znamená různé stacionáře nebo domy s pečovatelskou službou. Vzhledem

k vysokému podílu seniorů na venkově může být i toto řešení v budoucnu rentabilní a opět zajistí větší atraktivitu pro obyvatele v dotčených obcích.

Jak zmiňuje Pešková (2011), je důležité venkovské školy udržet pokud možno co nejdéle funkční v obcích pro zachování kvality života v těchto obcích. Zmíněné kroky výše jsou až jako další možnost, když je provoz takové školy v obci nemožný.

2.4.2. Zdravotnictví

Dnešní situace ve zdravotnictví na venkově je celkem problematická. Jde zejména o ordinace praktických lékařů pro dospělé i děti a ordinace stomatologů. V současné době hrozí, že se hodně ordinací v budoucnu na venkově bude muset rušit, pokud se nepodaří nastavit lepší podmínky pro nové lékaře. Dle webových stránek Svazu měst a obcí České republiky byl v roce 2013 v České republice průměrný věk praktických lékařů pro dospělé 54 let a dětských lékařů dokonce 56 let. Velmi znepokojivé je také to, že bylo více lékařů, kteří odcházeli v roce 2013 do důchodu, než těch co úspěšně absolvují medicínu a všechny atestace (Svaz měst a obcí České republiky). A situace se nezlepšila ani v posledních letech. Podobná situace je také u stomatologů. Mladí vystudovaní lékaři a stomatologové nemají dostatečnou motivaci pro otevření své praxe v některé obci na venkově. Důvodem je podle webových stránek „Starostové a nezávislí“ především to, že si mladí lékaři v obcích na venkově nevydělají tolik, co ve městech. Aby obce zajistili toto důležité občanské vybavení, musejí nabízet lékařům různé benefity. Poměrně často dnes obce nabízejí lékařům dům nebo byt k bydlení za symbolický nájem. Některé obce také samy vybaví ordinaci, aby více motivovali mladé lékaře pro provozování praxe v obci. Webové stránky „Zdravotnický deník“ uvádí, že ministerstvo zdravotnictví v roce 2016 spustilo dotační program pro otevírání nových praxí, kde do výše 250 000 Kč na rok podpoří mzdu sestry a dalších 250 000 Kč nabízí na vybavení ordinace. Ovšem ani tyto částky nejsou pro lékaře motivační. Článek na webových stránkách „Zdravotnický deník“ uvádí, že i proto ministerstvo zdravotnictví spustilo v polovině roku 2018 nový dotační program, ve kterém nabízí na otevření ordinací v odlehlejších částech regionů příspěvek až 1,2 milionu korun.

3. Obecné informace o SO ORP Nýřany

Následující kapitola je pojata jako základní charakteristika zkoumaného území. Charakterizována bude jak poloha území, tak také určité socioekonomické ukazatele, aby si čtenář mohl vytvořit představu o zkoumaném území již na začátku před samotnou analýzou. Většina dat pochází z Českého statistického úřadu.

SO ORP Nýřany se nachází v okresu Plzeň – sever, který leží na severu celého Plzeňského kraje. Tento správní obvod hraničí s pěti správními obvody regionu (Kralovice, Plzeň, Rokycany, Stod, Stříbro). Na severozápadě sousedí s Karlovarským krajem. Součástí tohoto obvodu je 54 obcí a z nich 6 má statut města – jsou to Horní Bříza, Město Touškov, Nýřany, Třemošná, Úterý a Všeruby. Výměra obvodu je 62 751 ha. Z této výměry potom zaujímá poměrem 53,9% zemědělská půda a 35,5% lesní pozemky. (ČSÚ)

V obvodu je velké množství obcí, které mají výrazně lepší dopravní dostupnost s městem Plzeň, než právě s Nýřany. Tyto obce ale nemohli být zařazeny pod správu města Plzně, jelikož by se tím zvětšil správním obvod města Plzeň a došlo by k velkému rozdílu mezi hranicemi okresů a správních obvodů. Proto je k dispozici detašované pracoviště MěÚ Nýřany také v Plzni na Borech (viz. Obrázek 1 na konci kapitoly).

Na území správního obvodu žilo k 31. 12. 2017 celkem 56 308 obyvatel, což bylo 9,7% z celkového počtu obyvatel v Plzeňském kraji. Správní obvod Nýřany byl v roce 2017 dle hustoty 89,7 obyvatel na 1 km^2 druhým nejhustěji osídleným správním obvodem v kraji. Obvod měl v tomto roce také kladný přirozený přírůstek i migrační saldo, proto byl zaznamenán meziroční přírůstek obyvatel v obvodu. Populace zde stárne, ale proces stárnutí je zde pomalejší, než v ostatních obvodech kraje.

V obvodu působilo k 31. 12. 2017 přesně 12 913 ekonomických subjektů. Největší zaměstnavatelé v obvodu jsou Novem Car Interior design k.s. se sídlem v Městě Touškově. Tato německá společnost se zabývá výrobou interiérových prvků do automobilů. Dalším významným zaměstnavatelem je také společnost LB Minerals, s.r.o., která se zabývá těžbou, úpravou a zpracováním kaolínu a dalšího kameniva a písků. Firma sídlí v Horní Bříze. Do třetice je to firma Faurecia Plzeň, s.r.o., která sídlí na hlavním tahu nedaleko Nýřan a vyrábí železářské, pryžové a plastové výrobky. Další

významní zaměstnavatelé jsou strojírenské firmy DIOSS NÝŘANY a.s., STÖLZLE - UNION s.r.o., GÜHRING s.r.o. nebo Faiveley Transport Plzeň s.r.o. (ČSÚ)

Správní obvod ORP Nýřany má poměrně hustou silniční síť. To je dáno těsnou polohou u krajského města, ze kterého vede několik hlavních tahů, které prochází právě správním obvodem Nýřany. K nejvýznamnějším tahům, které prochází obvodem, patří silnice číslo 27, která vede z Plzně směrem na Kralovice a dále na Most. Tato silnice je velmi významná pro obce na severu obvodu, například Horní Bříza, Třemošná atd. Dále je to hlavní silniční tah E49 z Plzně na Karlovy Vary, který využívají především obyvatelé obcí Chotíkov, Všeruby, Úněšov a další obce na západ. Významná je i silnice 605 na Stříbro, která dříve tvořila hlavní dopravní tepnu z Plzně do Německa, než byla dokončena dálnice D5, která nyní prochází na jihu obvodu poblíž Nýřan. Obvodem také prochází 3. železniční koridor, který vede z Chebu do Plzně a dále přes Prahu na východ republiky.

Na následující mapě vidíme modře znázorněné území, které je předmětem analýzy v mé práci. Šedou barvou je potom znázorněno město Plzeň, kde jsem zakreslil polohu detašovaného pracoviště MěÚ Nýřany v Plzni (oranžový bod). Mapka dokládá mé tvrzení, že obyvatelé z určitých obcí (například severně od Plzně) snadněji dojedou na MěÚ Nýřany právě do Plzně.

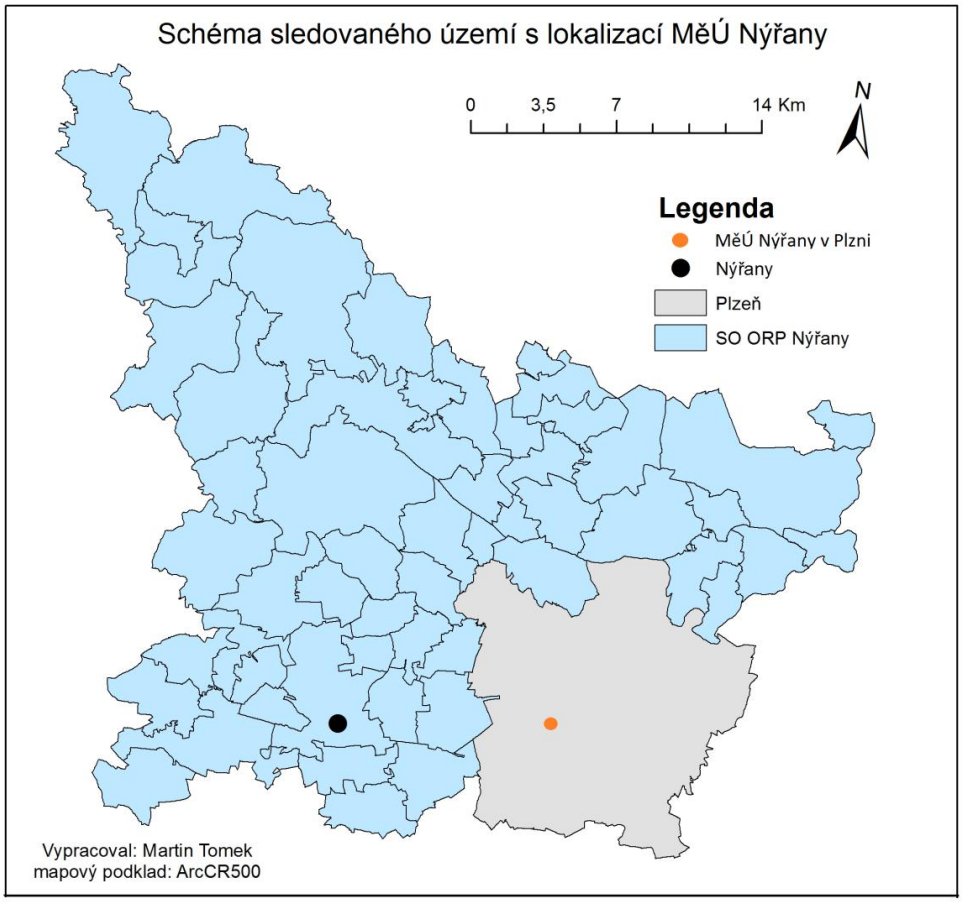

Obrázek č. 1: Schématická mapa s lokalizací MěÚ Nýřany a MěÚ Nýřany v Plzni

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS dle dat ARCČR500 a mapy.cz

4. Občanské vybavení a situace v jednotlivých obcích

V následující kapitole budu zkoumat dostupné občanské vybavení v jednotlivých obcích, které leží ve správním obvodě ORP Nýřany. Pro tuto kapitolu budu využívat převážně neveřejná data z Městské a obecní statistiky (MOS). V případě chybějícího údaje budu zkoumat veřejně dostupné mapové podklady. V některých případech situaci prověřím i přímo na místě pozorováním. Celkem bude občanské vybavení popsáno ve všech 54 obcích, které jsou součástí SO ORP Nýřany. Konkrétně se jedná o následující obce (seřazeno abecedně): Bdeněves, Blatnice, Blažim, Bučí, Čeminy, Čerňovice, Česká Bříza, Dolany, Druztová, Heřmanova Huť, Hněvnice, Horní Bříza, Hromnice, Chotíkov, Kaceřov, Kbelany, Kozolupy, Krašovice, Krsy, Křelovice, Kunějovice, Ledce, Líně, Líšťany, Lochousice, Město Touškov, Myslinka, Nadryby, Nekmíř,

Nevřeň, Nýřany, Ostrov u Bezdružic, Pernarec, Plešnice, Pňovany, Přehýšov, Příšov, Rochlov, Tatiná, Tlučná, Trnová, Třemošná, Úherce, Újezd nade Mží, Úlice, Úněšov, Úterý, Vejprnice, Vochov, Všeruby, Zahrádka, Zbůch, Zruč-Senec, Žilov.

Z datových souborů MOS jsem vyřadil některé druhy občanského vybavení, které se nevyskytují v žádné obci nyní, ani v posledních pěti letech.

Jsou to následující druhy:

- jesle
- léčebny pro dlouhodobě nemocné
- léčebné ústavy (kromě těch pro dlouhodobě nemocné)
- nemocnice
- nízkoprahová centra
- sdružená ambulantní zařízení
- sociální poradny
- týdenní stacionáře
- zařízení pro krizovou pomoc
- kino
- krytý bazén
- turistické informační centrum

Občanské vybavení, které se nachází alespoň v některých obcích ve zkoumaném regionu, jsem převzal již rozdělené dle druhů přímo z datových souborů MOS a dále vytvořil některé nové druhy, které v souborech chyběly. Všechny druhy jsem poté zařadil do jednotlivých kategorií pro lepší přehlednost. Díky zařazení jednotlivých druhů do kategorií bude možné provést další zkoumání dle jednotlivých kategorií. Při tvorbě kategorií jsem vycházel z poznatků Rozmanové a kol. (2006) o rozdělení občanského vybavení.

Výsledný seznam, zkoumaných druhů občanského vybavení v jednotlivých obcích včetně kategorizace:

1) Sociální služby

- centra denních služeb
- denní stacionáře
- dětský domov
- domovy pro postižené
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- dům s pečovatelskou službou
- chráněné bydlení

2) Zdravotnictví

- gynekolog
- lékař specialista
- lékárny
- ordinace praktického lékaře pro děti a dorost
- ordinace praktického lékaře pro dospělé
- stomatolog
- zdravotní střediska

3) Školství a výchova

- mateřská škola
- základní škola pouze s 1. stupněm
- základní škola s prvním a druhým stupněm
- středisko pro volnočasové aktivity mládeže

4) Tělovýchova a sport

- dětské hřiště
- hřiště
- koupaliště

- kryté sportovní zařízení
- sportovní hala

5) Kultura

- kulturní sál
- kostel s náboženským využitím

6) Veřejné stravovací zařízení

7) Veřejné ubytovací zařízení

8) Maloobchod

9) Ostatní služby

- pošta
- sběrný dvůr

V následujících kapitolách bude podrobně zkoumána každá obec dle mnou zavedených kategorií a druhů občanského vybavení. U každé obce uvádím počet obyvatel k 31. 12. 2018 dle Českého statistického úřadu, aby bylo možné zjištěné hodnoty vztáhnout k počtu obyvatel. Je důležité poznamenat, že níže prezentovaná data jsou nejnovější data, která byla dostupná v neveřejné MOS. Konkrétně kategorie „Sociální služby“ má nejnovější data z roku 2017. U kategorie „Zdravotnictví“ mám k dispozici data z roku 2001 a 2016, v této kategorii bude tedy sledován i vývoj jednotlivých druhů vybavení v těchto letech. Kategorie „Školství a výchova“ opět obsahuje data z roku 2001 a 2016, jde tedy o stejný případ. Dále jsou kategorie „Tělovýchova a sport“ a „Kultura“, kde jsou nejnovější data z roku 2016. Následují samostatné kapitoly „Veřejné stravovací zařízení“, „Veřejné ubytovací zařízení“ a „Maloobchod“, ty mají data z roku 2018. Poslední kategorie je „Ostatní služby“, kde nejnovější data o sběrných dvorech jsou z roku 2016 a údaj o poštách z roku 2018. Do kategorie „Veřejné stravovací zařízení“ jsem zahrnul restaurace, hospody a bistra, kde je možné objednat jídlo a sníst v provozovně. Vyloučil jsem tedy různé stánky a provozovny, kde nabízí pouze jídlo s sebou. Do kategorie „Veřejné ubytovací zařízení“ jsem zařadil zařízení, která jsou v nabídce vyhledávacího portálu booking.com pro danou obec nebo jsou zakresleny

v mapových podkladech na mapy.cz. Při lokalizování kategorie „Maloobchod“ jsem opět vycházel z mapových podkladů na mapy.cz v kombinaci s ověřením v terénu. Do této kategorie jsem zahrnul malé obchody s jakýmkoliv sortimentem a dále větší supermarkety (Lidl, Penny atd.). Dále u každé obce uvádím nejbližší obec nebo obce s vyšším stupněm občanského vybavení, kam mohou obyvatelé dojíždět.

Zjištěné skutečnosti v jednotlivých obcích jsou v této kapitole prezentovány v textu za každou obec zvlášť. U každé obce je uveden také vývoj obyvatel v posledních letech dle ČSÚ. U každé obce také hodnotím její občanské vybavení v souvislosti s lokalitou a vývojem obyvatel v posledních letech. Na konci kapitoly je souhrnná tabulka, kde jsou data o občanském vybavení v jednotlivých obcích přehledně uspořádané. V další kapitole následují tabulky, které porovnávají jednotlivé kategorie občanského vybavení. Poté následují mapové výstupy, které vyjadřují zjištěné skutečnosti.

4.0.1. Bdeněves

Počet obyvatel: 697

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci zvýšil o 42 obyvatel.

V obci není zastoupen žádný druh občanského vybavení z kategorií Sociální služby, Zdravotnictví, Školství a výchova a Ostatní služby. Najdeme zde dětské hřiště a kulturní sál. Dále jedno veřejné stravovací zařízení a jeden obchod.

Jde o malou obec, která těsně sousedí s obcí Kozolupy, většina občanského vybavení je tedy v sousední obci Kozolupy. Proto obyvatelé z této obce dojíždí nebo chodí (jde o malou vzdálenost) do vedlejší obce Kozolupy, kde je dostupných více služeb a vybavení. Další potřeby uspokojují v Plzni, ta je od obce vzdálena zhruba 12 kilometrů.

4.0.2. Blatnice

Počet obyvatel: 882

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci zvýšil o 62 obyvatel.

Nachází se zde základní škola s prvním a druhým stupněm. Ke sportu a vyžití je zde hřiště, jedno dětské hřiště a sportovní hala. Dále jsou v obci k dispozici 3 veřejná stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, jeden obchod a pošta. Z toho plyne, že zde vůbec není zastoupena kategorie Zdravotnictví, Sociální služby a Kultura.

Jde o tedy o větší obec, kde najdeme alespoň základní vybavení ze školství, bohužel chybí alespoň základní zdravotnické zařízení, jako třeba ordinace praktického lékaře. Obyvatelé za chybějícím vybavením dojíždí nejčastěji do Nýřan, které jsou vzdáleny necelé 3 kilometry.

4.0.3. Blažim

Počet obyvatel: 56

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod a na veřejnou kanalizaci. Nemá ovšem připojení na plynovod.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci snížil o 9 obyvatel.

Ze zkoumaných druhů občanského vybavení zde mají obyvatelé k dispozici pouze kostel s náboženským využitím a dále jeden obchod a jedno veřejné stravovací zařízení.

Tato obec patří ve zkoumaném území mezi ty úplně nejmenší. V obci je k dispozici velmi omezené občanské vybavení. Obyvatelé za chybějícím vybavením dojíždějí do obce Krsy, případně Bezdružice (mimo sledované území).

4.0.4. Bučí

Počet obyvatel: 168

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci snížil o 8 obyvatel.

V obci najdeme pouze hřiště a jedno veřejné stravovací zařízení.

Jde o malou obec, která má velmi omezené občanské vybavení. A počet obyvatelstva pomalým tempem klesá. Obyvatelé musí za chybějícím vybavením dojíždět do

vzdálenější Trnové nebo Horní Břízy, kde najdou chybějící zdravotnictví, školství a další druhy občanského vybavení.

4.0.5. Čeminy

Počet obyvatel: 264

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, nemá však připojení na plynovod ani veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci zvýšil o 20 obyvatel.

V obci najdeme pouze hřiště, které už ale není oficiálně využívané pro sportovní soutěže. K dispozici je zde také jedno veřejné stravovací zařízení.

Jde o poměrně malou obec, která vykazuje pomalý růst počtu obyvatel každým rokem. Byla by potřeba spíše rozšiřovat občanské vybavení, bohužel v této obci naopak před pár lety zanikla restaurace a zbývá tak jen jedna fungující hospoda, kde se i vaří. Obec na tom není dobře ani co se týče technické infrastruktury (viz. výše). Obyvatelé této obce dojíždí za dalším vybavením do Města Touškova, které je vzdáleno zhruba 2 kilometry. Většina obyvatel dojíždí za prací do Plzně a tak mohou své potřeby uspokojit také v Plzni.

4.0.6. Čerňovice

Počet obyvatel: 206

Obec nemá byty/domy napojené na veřejný vodovod, má však připojení na plynovod a naopak nemá připojení na veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 se počet obyvatel v obci zvýšil o 21 obyvatel.

V obci je dětské hřiště a koupaliště. Dále kostel s náboženským využitím, kulturní sál a jedno veřejné stravovací zařízení.

Opět jde o malou obec, která má velmi pozvolní růst obyvatel. Dle ČSÚ meziročně přibydou průměrně 3 obyvatelé. V této obci také chybí alespoň důležité základní občanské vybavení ze zdravotnictví a školství a tak obyvatelé musejí dojíždět do Pernarce, který je od obce vzdálený zhruba 3 kilometry.

4.0.7. Česká Bříza

Počet obyvatel: 562

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 4 obyvatele. V obci je patrné kolísání v počtu obyvatel, jelikož od roku 2014 do roku 2016 počet rostl a od roku 2016 do roku 2018 mírně klesá.

V obci se nachází mateřská škola, dále hřiště a dětské hřiště. Dále kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jeden obchod.

Velikostně jde o větší obec, než předchozí hodnocené, ovšem v posledních dvou letech vykazuje úbytek obyvatel. Obci chybí základní vybavení jako je základní škola a lékař. Obyvatelé dojíždějí za ostatním vybavením do Třemošné nebo do Zruče.

4.0.8. Dolany

Počet obyvatel: 289

Od roku 2014 do roku 2016 počet obyvatel lehce rostl, ale od roku 2016 do roku 2018 naopak mírně klesá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, nemá ovšem připojení na plynovod ani veřejnou kanalizaci.

V této obci se nachází hřiště a dětské hřiště, dále kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení a sběrný dvůr. Opět jde o malou obec, kde chybí jak základní škola, tak lékař. Obyvatelé za dalšími službami dojíždí především do Chrástu (mimo sledované území) nebo do Druztové.

4.0.9. Druztová

Počet obyvatel: 785

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 47 obyvatel. Počet obyvatel roste mírně každým rokem.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V této obci je obyvatelům k dispozici mateřská škola. Dále je to hřiště, dětské hřiště a sportovní hala. Z kategorie „Kultura“ je zde kulturní sál a kostel s náboženským využitím. Dále jsou zde 4 veřejná stravovací zařízení, jeden obchod a pošta.

Jde o malou obec, která vykazuje každoroční nárůst obyvatel. V obci ale chybí základní služby jako lékař nebo základní škola. Vzhledem k situaci v obci je důležité rozšířit vybavení alespoň o tyto základní služby. Za dalším občanským vybavením dojíždí obyvatelé do Zruče, Třemošné, případně do Chrástu (mimo sledované území).

4.0.10. Heřmanova Huť

Počet obyvatel: 1798

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 47 obyvatel. Až do roku 2017 počet obyvatel každý rok stagnoval, v roce 2018 se objevilo zvýšení počtu.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V této obci je z kategorie „Zdravotnictví“ zastoupena ordinace gynekologa, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace stomatologa. Z kategorie „Školství a výchova“ je zde mateřská škola, základní škola s prvním a druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Dále je tu hřiště, dětské hřiště a sportovní hala. Z další kategorie zde najdeme kulturní sál a kostel s náboženským využitím. Dále je v obci jedno veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, 3 obchody a pošta.

Jde o větší obec, která má poměrně dobré vybavení. Vzhledem k celkově spíše stagnujícímu počtu obyvatel zatím není nutné navyšovat kapacity v jednotlivých zařízeních. Obyvatelé za dalším vybavení dojíždí nejblíže do Nýřan, což je zhruba 7 kilometrů.

4.0.11. Hněvnice

Počet obyvatel: 125

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 17 obyvatel. Počet obyvatel se mírně zvyšuje každý rok.

Obec nemá byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod ani na veřejnou kanalizaci.

V této obci je obyvatelům k dispozici pouze hřiště, dětské hřiště, kulturní sál a jedno veřejné stravovací zařízení. Jde o malou obec, kde chybí základní občanské vybavení, obyvatelé musí za dalším vybavením dojet nejblíže do Heřmanovy Hutě.

4.0.12. Horní Bříza

Počet obyvatel: 4213

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 78 obyvatel. Počet obyvatel v obci každým rokem klesá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je zde zastoupen domov pro postižené, který má kapacitu 190 míst a dům s pečovatelskou službou, kde je kapacita 21 bytů. Ze zdravotnictví jsou zde 2 ordinace gynekologa, 4 ordinace lékaře specialisty, jedna lékárna, jedna ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, 3 ordinace praktického lékaře pro dospělé a jedna ordinace stomatologa. Co se týče školství, tak jsou v obci dvě mateřské školy a jedna základní škola s prvním a druhým stupněm. Z další kategorie je zde hřiště, dětské hřiště a sportovní hala. Dále kulturní sál, 5 veřejných stravovacích zařízení, 2 veřejné ubytovací zařízení a 3 obchody. Dále pošta a sběrný dvůr.

Jde o velkou obec, tato obec je poměrně soběstačná, jelikož se zde nachází většina sledovaného občanského vybavení. Za dalšími službami obyvatelé dojíždí nejčastěji do Plzně (mimo sledovanou oblast).

4.0.13. Hromnice

Počet obyvatel: 1235

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 37 obyvatel. Počet obyvatel stoupá v obci každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci je ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a také ordinace praktického lékaře pro dospělé. Dále je zde k dispozici jedna mateřská škola a jedna základní škola jen s prvním stupněm. Z další kategorie je zde hřiště, dětské hřiště a sportovní hala. Dále je to kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení a pošta.

Jde o větší obec, která má k dispozici všechno důležité základní vybavení. Obyvatelé obce mohou dojíždět za dalším vybavením nejblíže do Třemošné, případně do Plzně.

4.0.14. Chotíkov

Počet obyvatel: 1199

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 57 obyvatel.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze zdravotnictví je v obci lékárna a ordinace praktického lékaře pro dospělé. Z další kategorie je zde mateřská škola a základní škola s prvním a druhým stupněm. Dále je zde hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, 2 veřejná stravovací zařízení, jeden obchod, pošta a sběrný dvůr.

Jde o větší obec, ve které jsou dostupné všechny důležité služby. V obci se stále rozvíjí nová zástavba, i to je důvod zvyšujícího se počtu obyvatel. Obyvatelé často dojíždí za prací do Plzně, která je poměrně blízko a proto mohou své potřeby uspokojovat z velké části také v Plzni.

4.0.15. Kaceřov

Počet obyvatel: 143

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 5 obyvatel.

Obec nemá byty/domy napojené na veřejný vodovod, má však připojení na plynovod a na veřejnou kanalizaci.

V obci je obyvatelům k dispozici hřiště, dětské hřiště, sportovní hala, kulturní sál a jedno veřejné stravovací zařízení.

Jde o malou obec, kde v posledních letech není výrazný vzestup počtu obyvatel. V obci není k dispozici základní vybavení jako lékař nebo základní škola. Obyvatelé musí za dalším vybavením a službami dojíždět nejblíže do Hromnice, dále pak do Třemošné nebo Kaznějova (mimo sledované území).

4.0.16. Kbelany

Počet obyvatel: 104

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 4 obyvatele.

Obec nemá byty/domy napojené na veřejný vodovod a plynovod, má ovšem připojení na veřejnou kanalizaci.

V této obci není k dispozici žádné občanské vybavení. Jde o malou obec, kde je patrné velmi mírné zvyšování počtu obyvatel. Obyvatelé musí dojíždět nejblíže do obce Hněvnice nebo do vzdálenějších Nýřan (ovšem s uspokojením více potřeb).

4.0.17. Kozolupy

Počet obyvatel: 1093

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 70 obyvatel. Počet roste každým rokem.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze zdravotnictví je v obci k dispozici ordinace gynekologa, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace stomatologa. Dále je zde mateřská škola a základní škola pouze s prvním stupněm. Dále je zde hřiště, dětské hřiště, kostel s náboženským využitím, kulturní sál, 2 veřejná stravovací zařízení, 2 veřejná ubytovací zařízení, 3 obchody a pošta.

Jde o větší obec s poměrně kvalitním občanským vybavením. Obec vykazuje nárůst obyvatel pravidelně každý rok, proto bude nutné při stejném trendu do budoucna navýšit kapacity. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Města Touškova (především škola), případně do Plzně, tam většina obyvatel dojíždí za prací.

4.0.18. Krašovice

Počet obyvatel: 368

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 13 obyvatel. Obec vykazuje každý rok pozvolný úbytek obyvatel.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V této obci v současnosti není žádné vybavení ze zdravotnictví. V roce 2001 zde zanikla poslední ordinace stomatologa. Z dalších kategorií je zde hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím a jeden obchod.

Jde o poměrně malou obec bez základního občanského vybavení jako je škola a lékař. Obyvatelé musí dojíždět za dalšími službami do Horní Břízy, která je vzdálená zhruba 5 kilometrů.

4.0.19. Krsy

Počet obyvatel: 245

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 7 obyvatel. Počet obyvatel v obci meziročně kolísá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod a veřejnou kanalizaci, nemá však připojení na plynovod.

Ze zdravotnictví je v obci pouze ordinace lékaře specialisty. Dále dětské hřiště, kostel s náboženským využitím, jedno veřejné stravovací zařízení a pošta.

Jde o malou obec, kde chybí základní občanské vybavení jako základní škola. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět nejblíže do Bezdružic (mimo sledované území) nebo do obce Úterý.

4.0.20. Křelovice

Počet obyvatel: 236

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 4 obyvatele. Obec vykazuje velmi malý růst každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod a veřejnou kanalizaci, nemá však připojení na plynovod.

V obci je obyvatelům k dispozici hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jeden obchod.

Jde o malou obec, kde opět chybí základní občanské vybavení jako základní škola nebo lékař. Obyvatelé musí proto za dalšími službami dojíždět do obce Úněšov nebo Pernarec.

4.0.21. Kunějovice

Počet obyvatel: 163

Počet obyvatel v obci mírně klesá od roku 2015.

Obec má pouze připojení na veřejný plynovod.

V obci není dostupné žádné sledované občanské vybavení.

Jde o malou obec bez jakéhokoliv vybavení a služeb, kde obyvatelé musí dojíždět za dalšími službami do Všerub nebo Nekmíře. Možná i proto má obec za poslední roky snižující se počet obyvatel.

4.0.22. Ledce

Počet obyvatel: 839

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 45 obyvatel. Počet obyvatel roste pravidelně každý rok v tomto sledovaném období.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je v obci k dispozici denní stacionář. Ze zdravotnictví je zde ordinace praktického lékaře pro dospělé. Dále v obci najdeme mateřskou škola a základní škola pouze s prvním stupněm. Z ostatních kategorií je v obci hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, jedno veřejné stravovací zařízení, 2 obchody a pošta.

Jde o větší obec, ve které jsou k dispozici všechny základní služby a občanské vybavení. Obec je zároveň poměrně blízko Plzni, kde většina obyvatel pracuje. To všechno může být příčinou, že se v obci zvyšuje počet obyvatel. Obyvatelé nejčastěji za dalším vybavením dojíždí do Plzně nebo Třemošné. V obci bude v budoucnu, při stejném trendu růstu počtu obyvatel, nutné rozšířit kapacity občanského vybavení.

4.0.23. Líně

Počet obyvatel: 2709

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 190 obyvatel. V obci je pravidelný růst počtu obyvatel každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je v obci zastoupen dům s pečovatelskou. V něm je 10 bytů. Ze zdravotnictví jsou v obci dvě ordinace gynekologie (po roce 2001 přibyla druhá), lékárna, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a jedna ordinace stomatologa. Ze školství je v obci mateřská škola a základní škola s prvním a druhým stupněm. Z dalších kategorií je zde hřiště, sportovní hala, 4 veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, 5 obchodů a pošta.

Jde o velkou obec s širokým zastoupením občanského vybavení. Na kraji obce se rozrůstá nová zástavba, která přispívá ke zvyšování počtu obyvatel. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Nýřan nebo Plzně. Velká část obyvatel dojíždí za prací do Plzně.

4.0.24. Líšťany

Počet obyvatel: 752

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 16 obyvatel. V roce 2015 došlo k poklesu obyvatel, ale v dalších letech už docházelo k pravidelnému pozvolnému růstu.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci je základní škola pouze s jedním stupněm, dále hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, jedno veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, jeden obchod a pošta.

Jde o obec střední velikosti, v obci bohužel chybí základní lékařské služby. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Všerub, Města Touškova nebo do vzdálenější Plzně.

4.0.25. Lochousice

Počet obyvatel: 118

Obec ve sledovaném období 2014-2018 nevykazuje výrazný růst ani snižování počtu obyvatel.

Obec nemá byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod ani na veřejnou kanalizaci.

V obci je k dispozici hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím a jedno veřejné stravovací zařízení.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. V obci není vybudovaná ani sledovaná technická infrastruktura. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Heřmanovy Hutě nebo do obce Stod (mimo sledované území).

4.0.26. Město Touškov

Počet obyvatel: 2187

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 110 obyvatel. Obec vykazuje růst počtu obyvatel pravidelně každý rok.

V obci je ze sociálních služeb zastoupen dům s pečovatelskou službou, ve kterém je 35 bytů. Ze zdravotnictví je v obci lékárna, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a jedna ordinace stomatologa. Dále je v obci mateřská škola a základní škola s prvním a druhým stupněm. Z dalších kategorií je v obci hřiště, dětské hřiště, sportovní hala, kryté sportovní zařízení, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, 3 veřejná stravovací zařízení, 1 veřejné ubytovací zařízení, 7 obchodů, pošta a sběrný dvůr.

Jde o větší obec s dobrým občanským vybavením. Obec se snaží neustále rozvíjet. To zvyšuje i atraktivitu bydlení. Proto na kraji obce neustále vznikají nové domy. Velká část obyvatel je zaměstnána v místním podniku Novem Car interior design. I přesto ale velká část obyvatel dojíždí za prací do Plzně. Tomu přispívá dobrá poloha obce i poměrně vysoký počet autobusových spojů, který obec obsluhuje.

4.0.27. Myslinka

Počet obyvatel: 201

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 8 obyvatel. Ve sledovaném období počet obyvatel obce kolísal.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází pouze dětské hřiště.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. Několik obyvatel pracuje ve výrobních závodech vedle obce, zbytek obyvatel dojíždí nejčastěji za prací do Plzně. Za dalším vybavením musí obyvatelé dojíždět do Kozolup, Města Touškova nebo do Nýřan.

4.0.28. Nadryby

Počet obyvatel: 125

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 8 obyvatel. Počet obyvatel od roku 2014 do roku 2017 mírně rostl, v roce 2018 ale klesl.

Obec má připojení pouze na veřejnou kanalizaci.

V obci je k dispozici dětské hřiště, jedno veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení, ani sledovaná technická infrastruktura není na dobré úrovni. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do obce Dolany, Zruč nebo Chrást (mimo sledované území).

4.0.29. Nekmíř

Počet obyvatel: 511

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 35 obyvatel. V obci je nárůst počtu obyvatel každý rok.

Obec má připojení na veřejný vodovod i plynovod, nemá ovšem připojení na veřejnou kanalizaci.

V obci je k dispozici dětské hřiště, kulturní sál a jedno veřejné stravovací zařízení. Bohužel zde chybí základní občanské vybavení a obyvatelé tak musí za dalším vybavením dojíždět do Všerub, případně do Plzně.

4.0.30. Nevřeň

Počet obyvatel: 294

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 14 obyvatel. Obec vykazuje pravidelný mírný nárůst počtu obyvatel každý rok.

Obec má připojení na veřejný plynovod a kanalizaci, nemá připojení na veřejný vodovod.

V obci je k dispozici dětské hřiště, hřiště, kulturní sál a jedno veřejné stravovací zařízení. Chybí zde základní občanské vybavení jako lékař nebo základní škola. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Všerub, případně do Chotíkova. Velká část obyvatel pracuje v Plzni, proto své potřeby často uspokojují přímo tam.

4.0.31. Nýřany

Počet obyvatel: 6975

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 197 obyvatel. Počet obyvatel v obci klesá každým rokem, výjimkou je pouze rok 2017, kdy byl počet obyvatel vyšší, než v předchozím roce.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je zde dům s pečovatelskou službou, ve kterém je 29 bytů. Ze zdravotnictví je v obci ordinace gynekologa, dále 14 ordinací lékařů specialistů (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení z 12 na 14), lékárna, dvě ordinace praktických lékařů pro děti a dorost, 7 ordinací praktických lékařů pro dospělé (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení ze 4 na 7), 6 ordinací stomatologa a 1 lékařské středisko. Ze školství je zde jedna mateřská škola (došlo ke snížení ze 2), základní škola s prvním a druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Z dalších kategorií je zde dětské hřiště, hřiště, koupaliště, sportovní hala, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, 10 veřejných stravovacích zařízení, 2 veřejný ubytovací zařízení, 13 obchodů, pošta a sběrný dvůr.

Jde o největší obec ve sledovaném území. Zároveň jde o centrum celého správního obvodu. Občanské vybavené a služby jsou zde na vysoké úrovni. Přesto je patrný mírný

odliv obyvatel. Obyvatelé jsou zaměstnaní buď přímo v Nýřanech a blízkém okolí, velká část dojíždí za prací do Plzně, tam také mohou uspokojovat své další potřeby.

4.0.32. Ostrov u Bezdružic

Počet obyvatel: 209

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 3 obyvatele. Ve sledovaném období počet obyvatel kolísá.

Obec má připojení na vodovod a kanalizaci, nemá připojení na plynovod.

V obci se nachází dětské hřiště a kostel s náboženským využitím. Ostatní druhy nejsou zastoupeny.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. Proto obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Bezdružic nebo Konstantinových Lázní (obě mimo sledované území).

4.0.33. Pernarec

Počet obyvatel: 755

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 11 obyvatel. Od roku 2015 se každý rok počet obyvatel obce mírně snižuje.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze zdravotnictví je v obci ordinace lékaře specialisty, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ordinace praktického lékaře pro dospělé. Dále je v obci mateřská škola, základní škola s prvním a druhým stupněm, hřiště, dětské hřiště, kostel s náboženským využitím, 2 veřejná stravovací zařízení, 2 obchody a pošta.

Jde o obec se základní občanským vybavením. Zdejší obyvatelé proto nejsou nuceni za těmito základními službami dojíždět do jiných obcí nebo měst. Za dalším vybavením mohou obyvatelé dojíždět do Úněšova nebo Města Touškov.

4.0.34. Plešnice

Počet obyvatel: 293

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 7 obyvatel. Počet obyvatel v obci stagnoval od roku 2014 do roku 2017, až v roce 2018 se výrazněji zvýšil.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci je k dispozici dětské hřiště, hřiště, kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jedno veřejné ubytovací zařízení.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Úlic, Plešnic nebo Kozolup. Pokud obyvatelé dojíždí za prací do Plzně, uspokojují své potřeby právě tam.

4.0.35. Pňovany

Počet obyvatel: 427

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 9 obyvatel. Počet obyvatel rostl od roku 2014 do roku 2017 pravidelně, až v roce 2018 byl zaznamenaný pokles.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod, nemá ovšem připojení na veřejnou kanalizaci (pouze částečně).

V obci je ordinace praktického lékaře pro dospělé, dále mateřská škola a základní škola pouze s jedním stupněm (mezi roky 2001 a 2016 byl zrušen druhý stupeň a žáci proto nejčastěji dojíždí do školy do Města Touškov). Z dalších kategorií je zde k dispozici hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení, dvě veřejná ubytovací zařízení a jeden obchod.

Jde o menší obec se základní občanským vybavením. Bohužel zde chybí druhý stupeň základní školy, proto místní děti musí na druhý stupeň dojíždět do Města Touškov. Další potřeby obyvatelé obvykle uspokojují v Plzni, kam většinou dojíždí za prací.

4.0.36. Přehýšov

Počet obyvatel: 470

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 11 obyvatel. Počet obyvatel stoupal do roku 2015, v roce 2016 nastal mírný propad a dále počet obyvatel opět mírně stoupá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci je k dispozici hřiště, dětské hřiště, kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jeden maloobchod.

Jde o menší obec bez základního občanského vybavení jako je základní škola nebo lékař. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Heřmanovy Hutě, případně do Nýřan.

4.0.37. Příšov

Počet obyvatel: 320

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 39 obyvatel. Počet obyvatel se ve sledovaném období zvyšuje pravidelně každý rok.

Obec má připojení na veřejný vodovod i kanalizaci, nemá ovšem připojení na plynovod.

V obci se nachází kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jedno veřejné ubytovací zařízení.

Opět jde o malou obec bez základního občanského vybavení. V obci je ale významný pravidelný nárůst počtu obyvatel. To může být způsobeno dobrou polohou vůči Plzni. Obyvatelé proto z velké části dojíždí do Plzně za prací i chybějícími službami a vybavením. Obyvatelé také mohou za dalším vybavením dojíždět do Ledců nebo Horní Břízy.

4.0.38. Rochlov

Počet obyvatel: 301

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 43 obyvatel. Počet obyvatel se ve sledovaném období zvyšuje pravidelně každý rok.

Obec nemá připojení na veřejný vodovod, ovšem má připojení na plynovod a kanalizaci.

V obci se nachází mateřská škola, dále dětské hřiště, kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení a jedno veřejné ubytovací zařízení.

Jde o malou obec, ve které je k dispozici pouze omezené množství občanského vybavení. Chybí například základní škola a praktický lékař. Obyvatelé musí za chybějícím vybavením dojíždět do Nýřan.

4.0.39. Tatiná

Počet obyvatel: 248

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 2 obyvatele. Počet obyvatel se ve sledovaném období mírně snižuje každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází dětské hřiště, kostel s náboženským využitím, jedno veřejné stravovací zařízení a jeden obchod.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Všerub nebo Horní Břízy.

4.0.40. Tlučná

Počet obyvatel: 3272

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 78 obyvatel. Počet obyvatel roste ve sledovaném období pravidelně každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je zde zastoupen dům s pečovatelskou službou, ve kterém je 16 bytů. Ze zdravotnictví je v obci lékárna, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace stomatologa. Ze školství najdeme v obci mateřskou školu, základní školu s prvním a druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Z dalších kategorií je zde dětské hřiště, hřiště, koupaliště, sportovní hala, 4 veřejná stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, 4 obchody, pošta a sběrný dvůr.

Jde o velkou obec, která má k dispozici odpovídající občanské vybavení. V obci najdeme nejen základní občanské vybavení jako je škola a lékař, ale také další doplňková vybavení, která zvyšují atraktivitu obce v očích stávající i budoucích obyvatel. To můžeme pozorovat i na vývoji počtu obyvatel (viz. výše). Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Nýřan nebo do Plzně.

4.0.41. Trnová

Počet obyvatel: 930

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 52 obyvatel. Počet obyvatel každoročně mírně stoupá. Výjimkou je rok 2017, kdy byl slabý propad počtu obyvatel.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb se v obci nachází dětský domov. Dále je zde ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, mateřská škola a základní škola pouze s prvním stupněm. Dále je zde k dispozici hřiště, dětské hřiště, sportovní hala, kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení, 3 obchody a pošta.

Jde o obec střední velikosti, kde je dostupné základní občanské vybavení jako škola a lékař. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět do Horní Břízy, případně do Plzně, pokud tam pracují.

4.0.42. Třemošná

Počet obyvatel: 5031

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 81 obyvatel. V obci dochází k pozvolnému každoročnímu zvyšování počtu obyvatel. Výjimkou je rok 2016, kdy byl zaznamenaný mírný propad.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb se zde nachází denní centrum denních služeb, jeden domov se zvláštním režimem (50 míst), a jeden dům s pečovatelskou službou (6 bytů). Ze zdravotnictví zde najdeme dvě ordinace gynekologa, 18 ordinací lékařů specialistů (mezi roky 2001 a 2016 došlo ke zvýšení ze 4 na 18), lékárnu, jednu ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost, 2 ordinace praktického lékaře pro dospělé, 2

ordinace stomatologa a jedno zdravotní středisko. Ze školství je zde mateřská škola (mezi roky 2001 a 2016 došlo ke snížení ze dvou na jednu), základní škola s prvním i druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Dále zde najdeme dětské hřiště, hřiště, sportovní halu, kulturní sál, 6 veřejných stravovacích zařízení, 3 veřejná ubytovací zařízení, 11 obchodů, poštu a sběrný dvůr.

Jde o velkou obec, která má dostupný velký počet občanského vybavení, nejen to základní. Další výhodou obce je dobrá dopravní dostupnost do Plzně. Oba tyto fakty přispívají k atraktivitě obyvatel současných i budoucích. Na okraji obce vznikla nová výstavba, která se postupně dále rozšiřuje a do obce se tak stěhují postupně další lidé. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Plzně (mimo sledované území).

4.0.43. Úherce

Počet obyvatel: 372

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 17 obyvatel. Počet obyvatel roste mírně každý rok s výjimkou roku 2015, kdy se celkový počet snížil o jednoho obyvatele.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází středisko pro volnočasové aktivity mládeže, kulturní sál, jedno veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení a jeden obchod.

Jde o malou obec, která se nachází poblíž města Nýřany. V obci chybí základní občanské vybavení. Obyvatelé musí za dalším vybavením dojíždět nejčastěji do Nýřan nebo do vzdálenější Plzně.

4.0.44. Újezd nade Mží

Počet obyvatel: 103

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 3 obyvatele. Počet obyvatel této obce ve zkoumaném období stagnuje.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází pouze dětské hřiště. Jde o velmi malou obec bez občanského vybavení (pouze dětské hřiště). Obyvatelé nejčastěji své potřeby uspokojují poblíž v obci Město Touškov nebo ve vzdálenější Plzni.

4.0.45. Úlice

Počet obyvatel: 495

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 9 obyvatel. Počet obyvatel mírně stoupal od roku 2014 do roku 2016, v dalších letech naopak mírně klesá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází dětské hřiště, hřiště, kostel s náboženským využitím, dvě veřejná stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, jeden obchod a pošta. Ostatní sledované kategorie zde nejsou zastoupeny.

Jde o poměrně malou obec bez základních zařízení občanského vybavení (lékař, škola). Obyvatelé proto musí za dalším vybavením dojíždět do Pňovan, případně do Kozolup. Obec zároveň leží na silnici první třídy, která zajišťuje dobrou dopravní dostupnost do Plzně nebo Stříbra. Proto část obyvatel dojíždí do těchto měst za prací, případně dalšími službami.

4.0.46. Úněšov

Počet obyvatel: 568

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 15 obyvatel. Obec vykazovala v letech 2014-2017 mírný nárůst počtu obyvatel, naopak v roce 2018 zde byl mírný propad.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze zdravotnictví zde najdeme jednu ordinaci lékaře specialisty, ordinaci praktického lékaře pro dospělé a jednu ordinaci stomatologa. Dále je zde mateřská škola, dětské hřiště, hřiště, kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení, jeden obchod a pošta.

Jde o menší obec, která má k dispozici pouze omezené občanské vybavení. Ze základního občanského vybavení v obci chybí škola, děti proto musí dojíždět do školy například do Pernarce, který je od obce vzdálený zhruba 6 kilometrů. Obec leží na

silnici první třídy, která propojuje Plzeň a Karlovy Vary. V obci je proto zajištěna dobrá dopravní obslužnost s městem Plzeň.

4.0.47. Úterý

Počet obyvatel: 470

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 6 obyvatel. Obec měla spíše kolísavý vývoj počtu obyvatel. Od roku 2016 mírně klesá.

Obec nemá připojení na plynovod, má však připojení na veřejný vodovod a kanalizaci.

V obci najdeme ordinaci praktického lékaře pro dospělé, mateřskou školu, základní školu pouze s prvním stupněm, dětské hřiště, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, jedno veřejné stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, jeden obchod a poštu.

Jde o malou obec, která leží na kraji SO ORP Nýřany. Cesta na úřad do Nýřan představuje pro obyvatele vzdálenost zhruba 42 kilometrů, stejná vzdálenost je nutná i při cestě do Plzně. V obci je dostupná základní občanská vybavenost, za dalšími službami musí obyvatelé dojíždět do Bezdružic (mimo sledované území).

4.0.48. Vejprnice

Počet obyvatel: 4240

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 222 obyvatel. Počet obyvatel v obci roste pravidelně každý rok.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je zde zastoupen domov pro seniory (32 míst), domov se zvláštním režimem (22 míst) a dům s pečovatelskou službou (15 bytů). Ze zdravotnictví zde najdeme ordinaci gynekologa (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení z 1 na 2 ordinace), ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost, ordinaci praktického lékaře pro dospělé, ordinaci stomatologa. Ze školství je zde mateřská škola, základní škola s prvním a druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Z dalších kategorií je v obci dětské hřiště, hřiště, sportovní hala, kulturní sál, kostel s náboženským využitím, 4 veřejná stravovací zařízení, 4 obchody, pošta a sběrný dvůr.

Jde o velkou obec, kde je pro obyvatele dostupné velké množství občanského vybavení. Obec leží mezi Nýřany a Plzní, obcí prochází silnice, která spojuje Plzeň s Nýřany, to tvoří dobrou dopravní dostupnost do obou měst za dalšími službami. Aktuálně na kraji obce vzniká nová výstavba, kde bude další místo pro bydlení. V budoucnu proto bude nutné rozšířit kapacity občanského vybavení, pokud bude růst obyvatel pokračovat. Díky dobře dopravní dostupnosti velké množství obyvatel uspokojuje své potřeby přímo v Plzni.

4.0.49. Vochov

Počet obyvatel: 1041

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 263 obyvatel. Počet obyvatel se zvyšuje pravidelně každý rok pořád větším tempem, což dokládají data z ČSÚ. V roce 2018 v obci přibylo více, než 100 nových obyvatel oproti předchozímu roku.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod a plynovod, nemá však připojení na veřejnou kanalizaci.

V obci je mateřská škola, dětské hřiště, hřiště, sportovní hala a dvě veřejná stravovací zařízení.

Jde o spíše o větší obec, která má poměrně velký nárůst nových obyvatel. To je způsobeno výstavbou nových domů na kraji obce. Obec má dobrou dopravní dostupnost zejména do Plzně. Obec je ale silně poddimenzovaná, co se týče občanského vybavení vzhledem k počtu obyvatel a jejímu vývoji. V obci úplně chybí ordinace lékaře a škola. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Kozolup, případně do Plzně (mimo sledované území).

4.0.50. Všeruby

Počet obyvatel: 1493

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 145 obyvatel. Počet obyvatel se v obci zvyšuje pravidelně každý rok ve sledovaném období.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází dům s pečovatelskou službou, ve kterém je 35 bytů. Ze zdravotnictví je zde k dispozici ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace stomatologa. Z kategorie školství je zde mateřská škola a základní škola s prvním i druhým stupněm. Z další kategorií v obci najdeme hřiště, dětské hřiště, sportovní halu, kostel s náboženským využitím, dvě veřejná stravovací zařízení, dva obchody, poštu a sběrný dvůr.

Jde o větší obec, ve které je základní občanské vybavení a další vybavení, které zvyšuje atraktivitu obce. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Města Touškov, Horní Břízy, případně do Plzně (mimo sledované území).

4.0.51. Zahrádka

Počet obyvatel: 145

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci nižší o 3 obyvatele. Počet obyvatel v obci stoupal do roku 2016, po tomto roce naopak mírně klesá.

Obec má byty/domy napojené na veřejnou kanalizaci, naopak není dostupné připojení na plynovod a veřejný vodovod.

V obci je k dispozici hřiště a kulturní sál.

Jde o malou obec bez základního občanského vybavení. Za dalším vybavením mohou obyvatelé dojíždět do Všerub.

4.0.52. Zbůch

Počet obyvatel: 2501

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 286 obyvatel. Počet obyvatel v obci roste pravidelně každý rok během sledovaného období.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze sociálních služeb je v obci k dispozici domov pro postižené s kapacitou 120 míst, domov pro seniory (44 míst), dům s pečovatelskou službou (21 bytů) a chráněné bydlení s kapacitou 57-60 míst. Ze zdravotnictví jsou zde 3 ordinace lékařů specialistů (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení z jednoho na tři), lékárna, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace

stomatologa. Ze školství se v obci nachází mateřská škola a dvě základní školy s prvním a druhým stupněm (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení za jedné na dvě). Dále je v obci hřiště, tři veřejná stravovací zařízení, tři veřejná ubytovací zařízení, 5 obchodů a pošta.

Jde o velkou obec, ve které mají obyvatelé k dispozici velké množství občanského vybavení. Zejména sociální služby jsou zde zastoupeny v několika druzích vybavení. Obec má dobrou dopravní dostupnost s Nýřany i Plzní. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Líní nebo Nýřan. Velká část obyvatel dojíždí za prací také do Plzně.

4.0.53. Zruč-Senec

Počet obyvatel: 3287

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 176 obyvatel. Počet obyvatel v obci roste pravidelně každý rok ve sledovaném období.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

Ze zdravotnictví je v obci jedna ordinace lékaře specialisty, jedna ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, dvě ordinace praktického lékaře pro dospělé (mezi roky 2001 a 2016 došlo k navýšení z jedné ordinace na dvě), dvě ordinace stomatologa a jedno zdravotní středisko. Z další kategorie je v obci mateřská škola, základní škola s prvním a druhým stupněm a středisko pro volnočasové aktivity mládeže. Dále je zde k dispozici hřiště, dětské hřiště, sportovní hala, kulturní sál, 4 veřejná stravovací zařízení, jedno veřejné ubytovací zařízení, tři obchody, pošta a sběrný dvůr.

Jde o velkou obec, ve které jsou pro obyvatele k dispozici všechny základní služby a dále několik dalších druhů občanského vybavení, které zvyšuje atraktivitu obce. Obyvatelé mohou za dalším vybavením dojíždět do Třemošné, případně do Plzně (mimo sledované území).

4.0.54. Žilov

Počet obyvatel: 426

Od roku 2014 do konce roku 2018 je počet obyvatel v obci vyšší o 2 obyvatele. Počet obyvatel nijak výrazně neroste, ani neklesá.

Obec má byty/domy napojené na veřejný vodovod, plynovod i veřejnou kanalizaci.

V obci se nachází mateřská škola, hřiště, dětské hřiště, koupaliště, dále kulturní sál, dvě veřejná stravovací zařízení a jeden obchod.

V obci chybí základní občanská vybavenost jako je lékař a základní škola. Obyvatelé proto musí za dalším vybavením dojíždět nejblíže do Horní Břízy. Případně do Plzně.

4.1. Souhrnná tabulka s daty

Následuje tabulka, která uvádí předchozí informace ohledně jednotlivých zastoupených kategorií v obcích přehledně u sebe včetně početního zastoupení. Číselné hodnoty u kategorie „Zdravotnictví“ udávají celkový počet všech ordinací v obci. Číselné hodnoty u ostatních kategorií vždy udávají počet všech dostupných zařízení v obci, která spadají do uvedené kategorie. Pro větší přehlednost jsou všechna políčka, která obsahují vyšší hodnotu, než „0“, zabarvena světle zelenou barvou. Souhrnné vyhodnocení občanského vybavení je uvedeno v další kapitole.

Tabulka č. 1: Souhrnná data o sledovaném občanském vybavení za všechny obce (dle kategorií)

Obec	Sociální služby	Zdravotnictví	Školství a výchova	Tělovýchova a sport	Kultura	Stravování	Ubytování	Obchod	Ostatní
Bdeněves	0	0	0	1	1	1	0	1	0
Blatnice	0	0	1	3	0	3	1	1	1
Blažim	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Bučí	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Čeminy	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Čerňovice	0	0	0	2	2	1	0	0	0
Česká Bříza	0	0	1	2	1	1	0	1	0
Dolany	0	0	0	2	1	2	0	0	1
Druztová	0	0	1	3	2	4	0	1	1
Heřmanova Huť	0	4	1	3	2	1	1	3	1
Hněvnice	0	0	0	2	1	1	0	0	0
Horní Bříza	2	12	3	3	1	5	2	3	2
Hromnice	0	2	2	3	1	2	0	0	1
Chotíkov	0	2	2	2	2	2	0	1	2
Kaceřov	0	0	0	3	1	1	0	0	0
Kbelany	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kozolupy	0	4	2	2	2	2	2	3	1
Krašovice	0	0	0	2	2	0	0	1	0
Krsy	0	1	0	1	1	1	0	0	1
Křelovice	0	0	0	2	1	1	0	1	0
Kunějovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ledce	1	1	2	2	2	1	0	2	1
Líně	1	6	2	2	0	4	1	5	1
Líšťany	0	0	1	2	2	1	1	1	1
Lochousice	0	0	0	2	2	1	0	0	0
Město Touškov	1	4	3	4	2	3	1	7	2
Myslinka	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Nadryby	0	0	0	1	0	1	1	0	0
Nekmíř	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Nevřeň	0	0	0	2	1	1	0	0	0
Nýřany	1	31	3	4	2	10	2	13	2
Ostrov u Bezdružic	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Pernarec	0	3	2	2	1	2	0	2	1
Plešnice	0	0	0	2	1	1	1	0	0
Pňovany	0	1	2	2	1	2	2	1	0
Přehýšov	0	0	0	2	1	1	0	1	0
Příšov	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Rochlov	0	0	1	1	1	1	1	0	0
Tatiná	0	0	0	1	1	1	0	1	0
Tlučná	1	4	3	4	0	4	1	4	2
Trnová	1	1	2	3	1	2	0	3	1
Třemošná	3	26	2	3	1	6	3	11	2
Úherce	0	0	1	0	1	1	1	1	0
Újezd nade Mží	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Úlice	0	0	0	2	1	2	1	1	1
Úněšov	0	3	1	2	1	2	0	1	1
Úterý	0	1	2	1	2	1	1	1	1
Vejprnice	3	4	3	3	2	4	0	4	2
Vochov	0	0	1	3	0	2	0	0	0
Všeruby	1	3	2	3	1	2	0	2	2
Zahrádka	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Zbůch	4	7	3	1	0	3	3	5	1
Zruč-Senec	0	6	3	3	1	4	1	3	2
Žilov	0	0	1	3	1	2	0	1	0

Zdroj: vlastní zpracování dle neveřejných dat Městské a obecní statistiky ČSÚ a mapy.cz

5. Souhrnné vyhodnocení občanského vybavení v obcích

V následující kapitole shrnu výsledky o občanském vybavení v jednotlivých obcích, které je popsáno v předchozí kapitole. Shrnutí provedu nejprve formou tabulky a následně jako mapové výstupy.

Z tabulky níže lze vyčíst, které obce jsou vybavené nejlépe a které nejhůře. Toto do jisté míry samozřejmě koresponduje s počtem obyvatel, kteří v dané obci žijí, ovšem neplatí to vždy. Dvě nejméně vybavené obce na tomto území zároveň nejsou obce s nejmenším počtem obyvatel. V tabulce je zohledněn i vývoj občanského vybavení mezi roky 2001 a 2016, to platí pouze pro kategorie „Zdravotnictví“ a „Školství a výchova“. Pro ostatní kategorie nejsou dostupná data. Poslední dva řádky tabulky uvádí obce z pohledu vývoje občanského vybavení. Dle dat ČSÚ v obou obcích obyvatelstvo každoročně přibývá, to znamená, že v obci Všeruby existuje jiný důvod zániku některých druhů občanského vybavení. Může jít o malý zájem ze strany obyvatel, kteří raději dojíždí jinam nebo třeba vysoké náklady na provoz.

Tabulka č. 2: Souhrnné vyjádření sledovaného občanského vybavení v jednotlivých obcích za všechny kategorie celkem

Popis jevu	Zjištěné obce
Nenachází se zde žádné ze sledovaného občanského vybavení.	Kbelany, Kunějovice
Nachází se zde nejvíce druhů sledovaného občanského vybavení.	Nýřany
Mezi roky 2001 a 2016 zde zaniklo nejvíce občanského vybavení (data pouze pro kategorie „Zdravotnictví“ a „Školství a výchova“)	Všeruby
Mezi roky 2001 a 2016 zde přibylo nejvíce občanského vybavení (data pouze pro kategorie „Zdravotnictví“ a „Školství a výchova“)	Třemošná

Zdroj: Vlastní zpracování dle neveřejných dat Městské a obecní statistiky ČSÚ a Mapy.cz

Následující tabulka nabízí shrnutí zkoumaného občanského vybavení (OV) v obcích pro jednotlivé kategorie občanského vybavení. Opět se vychází ze zjištěných skutečností v předešlé kapitole. V tabulce neuvádím jmenovitě obce v kategorii Kultura, jelikož se umístil větší počet obcí na stejném místě. Jinými slovy, v obci jsou oba druhy OV ve stejném počtu. Tento jev nastal přesně u 12 obcí z celkového počtu 54, což je zhruba 22% obcí.

Tabulka č. 3: Souhrnné vyjádření sledovaného občanského vybavení v jednotlivých obcích dle jednotlivých kategorií

Popis jevu	Zjištěné obce
Největší počet OV v kategorii „Sociální služby“	Zbůch
Největší počet OV v kategorii „Zdravotnictví“	Nýřany
Největší počet OV v kategorii „Školství a výchova“	Heřmanova Huť, Horní Bříza, Nýřany, Třemošná, Vejprnice, Zbůch, Zruč-Senec
Největší počet OV v kategorii „Tělovýchova a sport“	Město Touškov, Nýřany, Tlučná
Největší počet OV v kategorii „Kultura“	22% obcí má oba druhy z této kategorie
Největší počet OV v kategorii „Veřejné stravovací zařízení“	Nýřany
Největší počet OV v kategorii „Veřejné ubytovací zařízení“	Třemošná, Zbůch
Největší počet OV v kategorii „Maloobchod“	Nýřany
Největší počet OV v kategorii „Ostatní služby“	Horní Bříza, Chotíkov, Město Touškov, Nýřany, Tlučná, Třemošná, Vejprnice, Zruč-Senec

Zdroj: Vlastní zpracování dle neveřejných dat Městské a obecní statistiky ČSÚ a Mapy.cz

Následuje tabulka, která uvádí dostupnou technickou infrastrukturu v jednotlivých obcích. Chybějící technická infrastruktura v obci je označena symbolem „x“, všechna tato políčka jsou pro větší přehlednost zabarvena světle červenou barvou. Dostupná technická infrastruktura v obci je v tabulce uvedena symbolem „✓“. Tabulka vychází z nejnovějších dostupných dat MOS z roku 2016. Je vidět, že jediné dvě obce, které dle těchto dat nemají žádný z uvedených druhů technické infrastruktury, jsou obce Hněvnice a Lochousice. Z tabulky je dále patrné, že 63% obcí má k dispozici všechny zkoumané druhy technické infrastruktury.

Tabulka č. 4: Jednotlivé druhy technické infrastruktury v obcích

Obec	Veřejný vodovod	Veřejný plynovod	Veřejná kanalizace
Bdeněves	✓	✓	✓
Blatnice	✓	✓	✓
Blažim	✓	x	✓
Bučí	✓	✓	✓
Čeminy	✓	x	x
Čerňovice	x	✓	x
Česká Bříza	✓	✓	✓
Dolany	✓	x	x
Druztová	✓	✓	✓
Heřmanova Huť	✓	✓	✓
Hněvnice	x	x	x
Horní Bříza	✓	✓	✓
Hromnice	✓	✓	✓
Chotíkov	✓	✓	✓
Kaceřov	x	✓	✓
Kbelany	x	x	✓
Kozolupy	✓	✓	✓
Krašovice	✓	✓	✓
Krsy	✓	x	✓
Křelovice	✓	x	✓
Kunějovice	x	✓	x
Ledce	✓	✓	✓
Líně	✓	✓	✓
Líšťany	✓	✓	✓
Lochousice	x	x	x
Město Touškov	✓	✓	✓
Myslinka	✓	✓	✓
Nadryby	x	x	✓
Nekmíř	✓	✓	x
Nevřeň	x	✓	✓
Nýřany	✓	✓	✓
Ostrov u Bezdružic	✓	x	✓
Pernarec	✓	✓	✓
Plešnice	✓	✓	✓
Pňovany	✓	✓	✓ (částečně)
Přehýšov	✓	✓	✓
Příšov	✓	x	✓
Rochlov	✓	x	x
Tatiná	✓	✓	✓
Tlučná	✓	✓	✓
Trnová	✓	✓	✓
Třemošná	✓	✓	✓
Úherce	✓	✓	✓
Újezd nade Mží	✓	✓	✓
Úlice	✓	✓	✓
Úněšov	✓	✓	✓
Úterý	✓	x	✓
Vejprnice	✓	✓	✓
Vochov	✓	✓	x
Všeruby	✓	✓	✓
Zahrádka	x	x	✓
Zbůch	✓	✓	✓
Zruč-Senec	✓	✓	✓
Žilov	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle neveřejných dat Městské a obecní statistiky ČSÚ

5.1. Počet zastoupených kategorií v obcích

V následujícím mapovém výstupu vidíme počet kategorií občanského vybavení, které je zastoupeno v dané obci. Na sledovaném území se nachází pouze 4 obce, kde je zastoupeno všech 9 kategorií sledovaného občanského vybavení. Jsou to obce Nýřany, Město Touškov, Třemošná a Horní Bříza. Obecně lze konstatovat, že všechny tyto obce leží v poměrně blízké vzdálenosti od krajského města Plzeň. Na území jsou také dvě obce, kde není zastoupená žádná kategorie, tím pádem ani žádné sledované občanské vybavení. Tyto obce jsou uvedeny také v tabulce na začátku kapitoly 5.

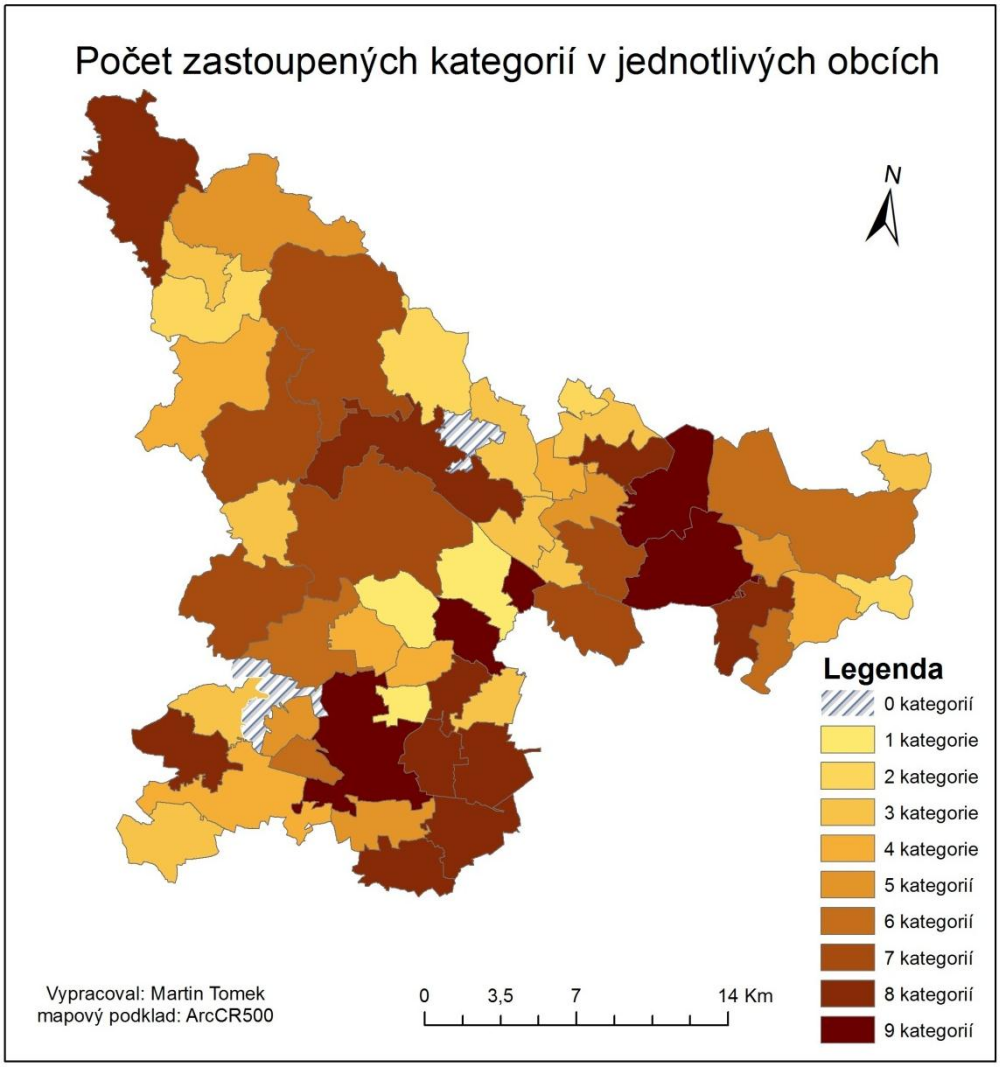

Obrázek č. 2: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle počtu kategorií občanského vybavení

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS dle neveřejných dat MOS (ČSÚ)

5.2. Vývoj občanského vybavení v kategorii Zdravotnictví

Na následujícím mapovém výstupu je znázorněn vývoj občanského vybavení v jednotlivých obcích mezi roky 2001 a 2016. Toto rozmezí je dáno dostupností dat. Na mapovém výstupu jsou oranžovými odstíny zobrazeny obce, kde ve zkoumaném období došlo ke snížení počtu lékařů. V našem případě jde o dvě obce, v jedné byl zrušen jeden lékař (Krašovice) a ve druhé dva lékaři (Všeruby). Zelené odstíny symbolizují nové lékaře. Čím je barva tmavší, tím je počet nových lékařů v obci větší. Dle mapy i tabulky v kapitole 5 vidíme, že největší nárůst lékařů je v obci Třemošná. Pokud zvážíme celkovou bilanci ve zkoumaném regionu, můžeme z mapového výstupu vyvodit závěr, že mezi lety 2001 a 2016 se celkový počet nových lékařů zvyšoval i přes zápornou bilanci dvou zmíněných obcí.

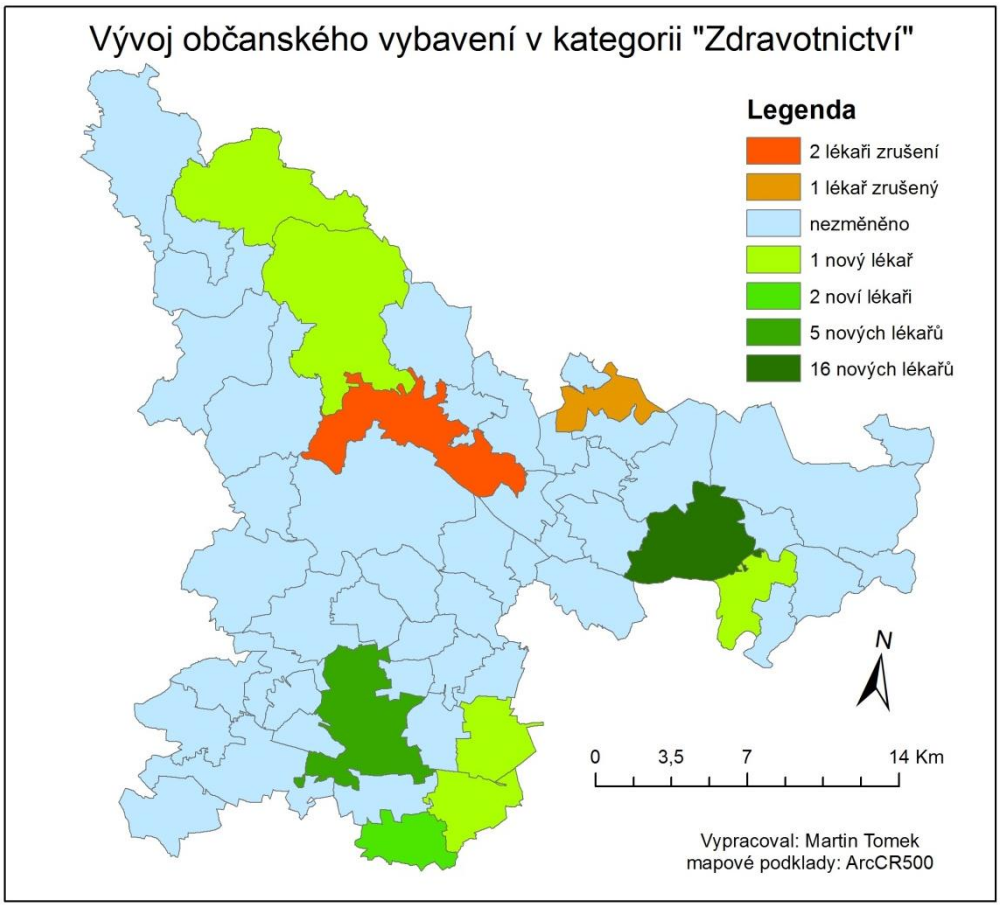

Obrázek č. 3: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle vývoje občanského vybavení v kategorii Zdravotnictví mezi roky 2001 a 2016

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS dle neveřejných dat MOS (ČSÚ)

5.3. Vývoj občanského vybavení v kategorii Školství a výchova

Na následujícím mapovém výstupu je znázorněn vývoj občanského vybavení v jednotlivých obcích mezi roky 2001 a 2016. Toto rozmezí je dáno dostupností dat. Z obrázku vidíme, že celkem ve třech obcích bylo zrušeno jedno zařízení a ve dvou obcích bylo naopak zřízeno jedno nové zařízení. V případě zrušených zařízení jde jmenovitě o obce Nýřany, Přnovany a Třemošná. Naopak nově vzniklá zařízení jsou v obcích Zbůch a Pernarec. Celková bilance na sledovaném území je v této kategorii záporná, jelikož se zrušila tři zařízení a pouze dvě nová přibyla.

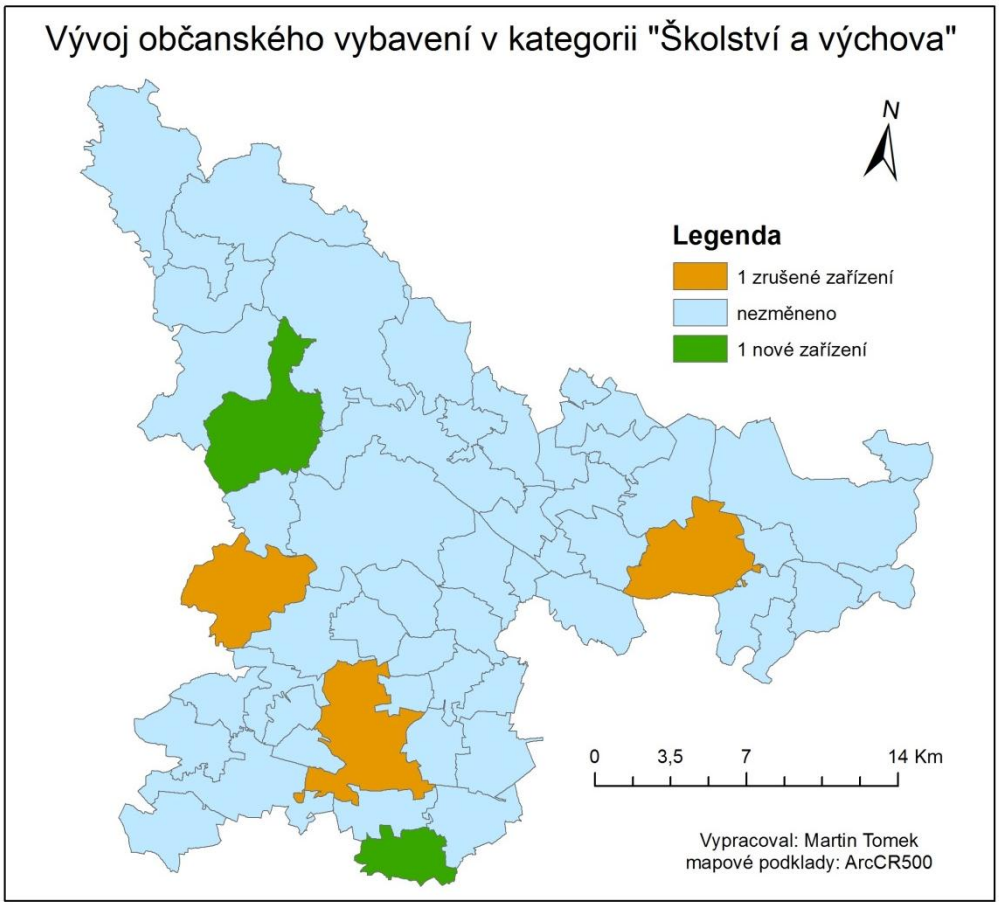

Obrázek č. 4: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle vývoje občanského vybavení v kategorii „Školství a výchova“ mezi roky 2001 a 2016

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS dle neveřejných dat MOS (ČSÚ)

6. Dotazníkové šetření

Součástí mé práce je také provedení dotazníkové šetření ohledně spokojenosti s občanským vybavením, které je dostupné v obci. Dále bylo dotazování zaměřeno na investiční potřeby v dané obci. Šetření jsem zaměřil na dotazování starostů jednotlivých obcí. Bude tedy analyzován názor starostů na občanské vybavení v jejich obci a na investiční potřeby z jejich pohledu. Dotazník jsem vytvořil elektronicky na webu survio.com, který nejvíce vyhovoval mým potřebám na typy jednotlivých otázek. Následně jsem si vytvořil databázi telefonních čísel a emailových adres starostů ze všech 54 obcí v SO ORP Nýřany, abych mohl rozeslat odkaz na dotazník s průvodním textem. Při plánování dotazníkového šetření i samotné podoby dotazníku jsem vycházel z publikace „Metody výzkumu a evaluace“ (Hendl 2017), kde se autoři věnují celému procesu tvorby a zpracování dat pro dotazníkové šetření. Po zvážení různých forem sběru dat jsem se rozhodl pro elektronický dotazník rozeslaný emailem. Všechny nevýhody této formy dotazníku, které uvádí Hendl (2017), totiž v mém případě neplatily. Dotazník jsem upravil, aby ho bylo možné odeslat pouze kompletně vyplněný. Přístup k internetu mají všichni starostové. Po celou dobu jsem měl plnou kontrolu nad tím, který starosta již odpověděl a který ne. Tím jsem ošetřil všechny nevýhody, které uvádí Hendl (2017). Zbyla mi tak jediná uvedená nevýhoda, která spočívala v nevyplnění dotazníku. To jsem měl ošetřeno telefonickým kontaktem (pouze v případě, že starosta na dotazník nereagoval). Kombinací těchto metod jsem dosáhl poměrně velké úspěšnosti ve vyplnění za krátký časový úsek (cca 14 dní).

Dotazník tvořilo celkem 13 povinných otázek a jedna nepovinná (zde mohl respondent sdělit něco navíc, pokud chtěl). Z toho byly 4 otázky otevřené a zbytek otázky uzavřené, kde mohli respondenti většinou vybrat více odpovědí. Dotazník začínal otázkou na název obce a počet obyvatel, aby bylo možné snadno identifikovat, o kterou jde obec. Následovaly otázky týkající se různých charakteristik obce, cílem bylo zjistit, které charakteristiky respondent vnímá jako výhody a které spíše jako nevýhody (v dotazníku byly odpovědi klasifikované od „rozhodně výhoda“ po „rozhodně nevýhoda“). V dotazníku se také zjišťovalo, jak jsou starostové spokojeni s rozvojem své obce v posledních zhruba 10 letech. Dotazování bylo zaměřené i na porovnání jejich obce s okolními obcemi s podobnou velikostí. V další části byly otázky zaměřené na

budoucnost obce očima starosty. V závěru dotazníku jsem zjišťoval, jaké investiční potřeby mají dle starostů jednotlivé obce do budoucna, případně jaké překážky jim brání v dalším rozvoji podle jejich představ.

Při tvorbě dotazníku jsem dbal na jednoduché zpracování, kde bude vyplňování pro respondenty co nejjednodušší a nejrychlejší. Jsem si vědom toho, že starostové jsou obecně velmi zaneprázdnění při výkonu své funkce. Takže jsem se snažil těmito kroky maximalizovat šanci, že na dotazník zareagují a vyplní ho.

Na dotazník nakonec odpovědělo 37 starostů z 54, což je zhruba 68%. Pouze 16 starostů odpovědělo samo. Zbývající starosty jsem kontaktoval telefonicky. V těchto případech pak část starostů odpověděla dodatečně, další část tvrdila, že nemají čas a chuť a v pár případech nebylo možné se dovolat ani po více pokusech. V odpovědích na dotazník převládali odpovědi od starostů z menších obcí. Dle měření ze stránek, kde byl dotazník k dispozici, vyplynulo, že nejčastěji respondenti vyplňovali dotazník 10-30 minut.

6.1. Vyhodnocení odpovědí

Nejprve jsem respondentům v dotazníku předložil seznam, kde bylo 23 charakteristik obcí z různých témat. Respondenti vybírali, zda je daná charakteristika pro jejich obec výhoda, či nevýhoda.

Charakteristiky, které vnímá nejvíce respondentů jako výhodu pro jejich obec, jsou:

- současný rozvoj obce
- stav a kvalita životního prostředí
- informovanost občanů a dění v obci
- činnost obecního zastupitelstva

A naopak charakteristiky, které vnímá nejvíce respondentů, jako nevýhodu pro jejich obec jsou:

- struktura obyvatel (věková, vzdělanostní)
- dopravní dostupnost (za prací, nákupy, službami)
- občanská vybavenost (dostupnost, kvalita)

- podnikatelské příležitosti
- možnosti kulturního a sportovního vyžití

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že 56,3% respondentů si myslí, že se v posledních deseti letech v jejich obci mnohé změnilo k lepšímu a více se ani nedalo stihnout, 37,5% má stejný názor, ale přiznávají, že by se dalo udělat více a 6,3% dotázaných uvedlo, že se v tomto období v podstatě nic nezměnilo. Odpovědi na toto téma mohou být ovlivněny, jelikož žádný starosta neuvedl možnost, že je na tom obec hůře. Přitom z dostupných dat v kapitole 5 je vidět, že co se týká občanského vybavení, tak v několika případech v těchto letech prokazatelně došlo ke zhoršení situace.

Při srovnání své obce s obcemi s podobným počtem obyvatel celých 81,3% starostů uvedlo, že podmínky jsou zhruba stejné, 12,5% uvedlo, že podmínky porovnávaných okolních obcí jsou spíše horší a 6,3% uvedlo, že okolní obce jsou na tom v porovnání lépe.

Poměrně jednoznačné byly i odpovědi na otázku, která zkoumala názor starostů na vývoj v obci v blízké budoucnosti. Přesně 68,8% dotazovaných zvolilo možnost, že se na budoucnost obce dívá spíše s nadějemi, 18,8% dokonce s velkými nadějemi a naopak 12,5% se na budoucnost své obce dívá spíše s obavami. Tato otázka byla ještě rozvedena více a respondenti měli uvést konkrétně čeho se bojí v této souvislosti nejvíce. Zde poměrně jasně vyplynul názor, že se starostové nejvíce bojí stárnutí obyvatel v obci a odchodu mladých lidí do větších měst (v tomto případě do Plzně) a ruku v ruce s tím jde i obava o nezájem mladých lidí o dění v obci a neochota zapojovat se do komunitního života v obci. S menší četností také vyplynuly obavy z nedostatku finančních prostředků pro různé záměry v obci nebo rušení ZŠ a MŠ kvůli nedostatku dětí.

Předchozí popsané skutečnosti lze snadno doložit i výsledky odpovědí na otázku, která zkoumala trendy a výzvy, které budou dle starostů ovlivňovat budoucnost jejich obce. V dotazníku jsem předložil celkem 24 trendů a výzev, starostové mohli zaškrtnou každý trend, který se bude dle jejich názoru týkat jejich obce. Pro větší přehlednost jsem odpovědi zpracoval do grafu (níže). Z grafu je patrné, že většina uvedených trendů koresponduje s obavami starostů, které nejčastěji uváděli i v předchozích otázkách.

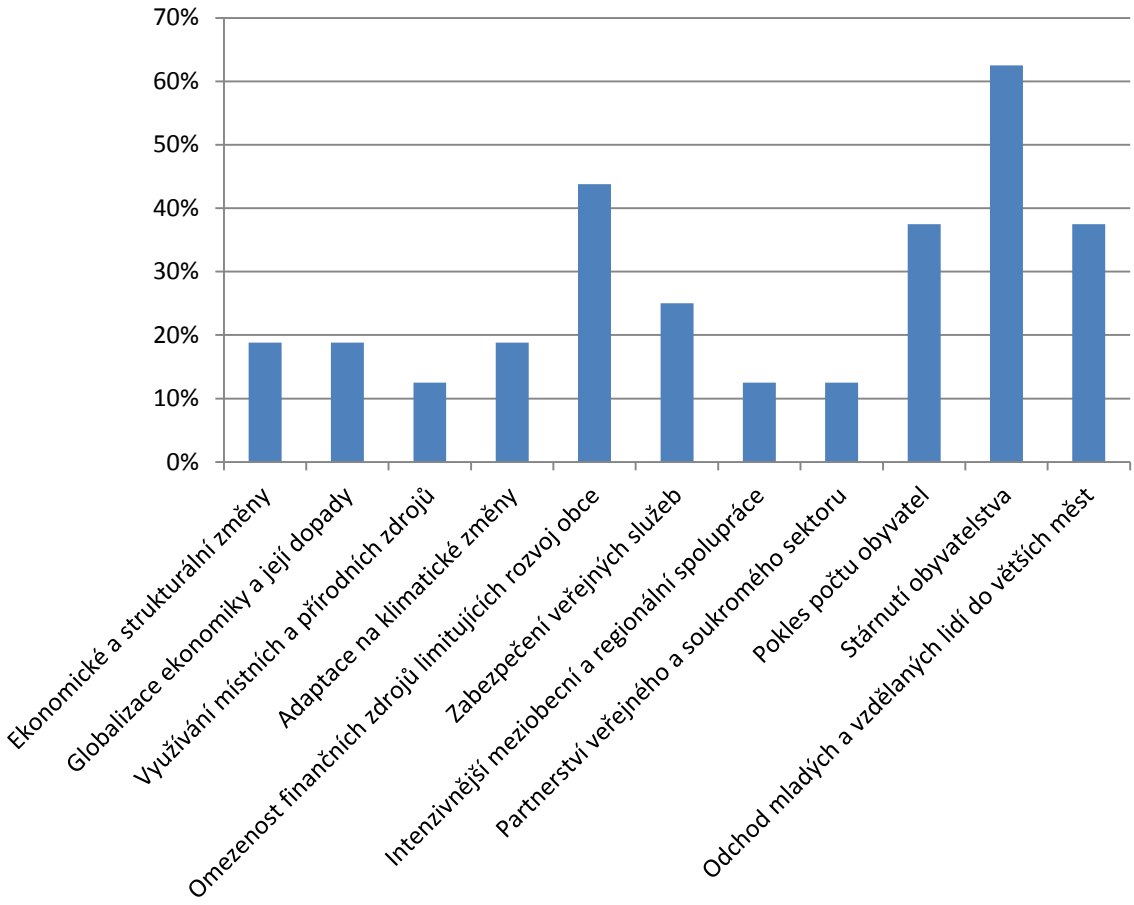

Obrázek č. 5: Graf znázorňující nejčastější odpovědi v dotazníkovém šetření ohledně budoucích trendů a výzev pro obce

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných na základě dotazníkového šetření

Z důvodu velkého počtu nabízených možností jsem do grafu zpracoval pouze trendy, které přesáhly 10% v celkových výsledcích. Pro kompletní doplnění otázky však níže uvádím i zbylé trendy, které byly nabízeny jako možnost, ale nedostali se přes hranici 10%. Pro úplnost ke každému trendu v závorce uvádím i procentuální zastoupení. Trendy, které nedosáhly hranice 10%, jsou:

- Je ohrožena samostatná existence obce (0%)
- Bezpečnostní hrozby (6,3%)
- Přistěhovalectví, uprchlíci a potřeba jejich integrace (7%)
- Rostoucí konkurence mezi obcemi, městy a regiony (0%)
- Digitalizace ekonomiky a společnosti (0%)

- Ekologické zemědělství orientované na místní/ regionální trhy (0%)
- Snižování energetické náročnosti, decentralizace energetiky (0%)
- Koncept Smart Cities (6,5%)
- Nové formy mobility (0%)
- Sociální nerovnosti, chudoba a sociální vyloučení (0%)
- Individualizace životních stylů – potřeba řešit individuální problémy sociálních skupin (0%)
- Potřeba hledání doplňkových zdrojů příjmů (6,9%)
- Suburbanizace a její dopady (6,4%)

Další část dotazníku byla směřovaná na investiční potřeby jednotlivých obcí. Starostové byli dotazováni na občanské vybavení, které je dostupné ve stejně velkých obcích v Plzeňském kraji, ale v jejich obci chybí a mělo by se doplnit. Zde šlo o otevřenou otázku. Z výsledků vyplynulo, že celých 25 % starostů uvádělo „Kulturní zařízení" jako vybavení, které v obci chybí a chtěli by ho doplnit. Dále 12,5 % starostů vidí potřebu výstavby ČOV v jejich obci a stejný podíl v odpovědích potom tvoří potřeba opravit místní komunikace. Další odpovědi už tvořili spíše minimální podíl, patřilo sem například zřízení ZŠ a MŠ, obchodu a lékaře, aby lidé nemuseli dojíždět do vzdálenějších obcí.

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že 50 % všech dotázaných starostů považuje potřebné investice do technické infrastruktury obce, shodný podíl charakterizuje také potřeby investic do pozemků pro individuální bytovou výstavbu, třetí potřebou, kterou taktéž zvolilo 50% všech oslovených starostů, je investice do zvyšování kvality občanské vybavenosti. Menší počet odpovědí směřoval k investicím do rozšiřování občanské vybavenosti. Následují investice do dopravy a dopravní infrastruktury (31,3%), dále přizpůsobení občanského vybavení stárnoucí populaci (25% dotázaných), adaptace na klimatickou změnu, což znamená boj proti suchu, povodním atd. (25%) a modernizace městského úřadu (25 %). V menší míře se vyskytují potřeby investic do bytových fondů a obnově památek.

V dotazníku jsem poté více konkretizoval investiční potřeby, kde se ukázalo, že celých 93,8 % oslovených starostů považuje v následujících 10-20 letech potřebu investování

do místních komunikací a dopravní dostupnosti. Sem spadají jak vozovky, chodníky, pozemní komunikace, přechody, bezpečnostní prvky, tak ale také třeba zvyšování mobility lidí a podpora veřejné dopravy apod. Na druhém místě v konkrétních potřebách investic se umístila výsadba keřů a lesů, parkové úpravy u bytových domů a objektů občanského vybavení (zvolilo 43,8 % dotázaných). Další nejvýznamnější potřeby konkrétních investic korespondovali s odpověďmi v obecnějším výběru jednotlivých témat investic z předchozího odstavce.

V návaznosti na předchozí otázky jsem dále zjišťoval, jaké jsou konkrétní překážky při řešení investiční potřeby vyplývajících z předchozích otázek. Odpovědi jsem v tomto případě opět zpracoval do grafu pro větší přehlednost. Z grafu vidíme, že největší překážkou je v očích starostů právě byrokracie, rozvojové politiky a dotační systém, který tu nyní funguje. Tuto možnost vybralo přesně 81 % dotázaných starostů. Další významnou překážkou je také nedostatek lidských zdrojů, tím je myšleno, že chybí lidé schopní připravovat rozvojová opatření a projekty. Na stejné úrovni je také problém financování. Další velkou překážkou je nedostatek volných rozvojových pozemků nebo nemovitostí.

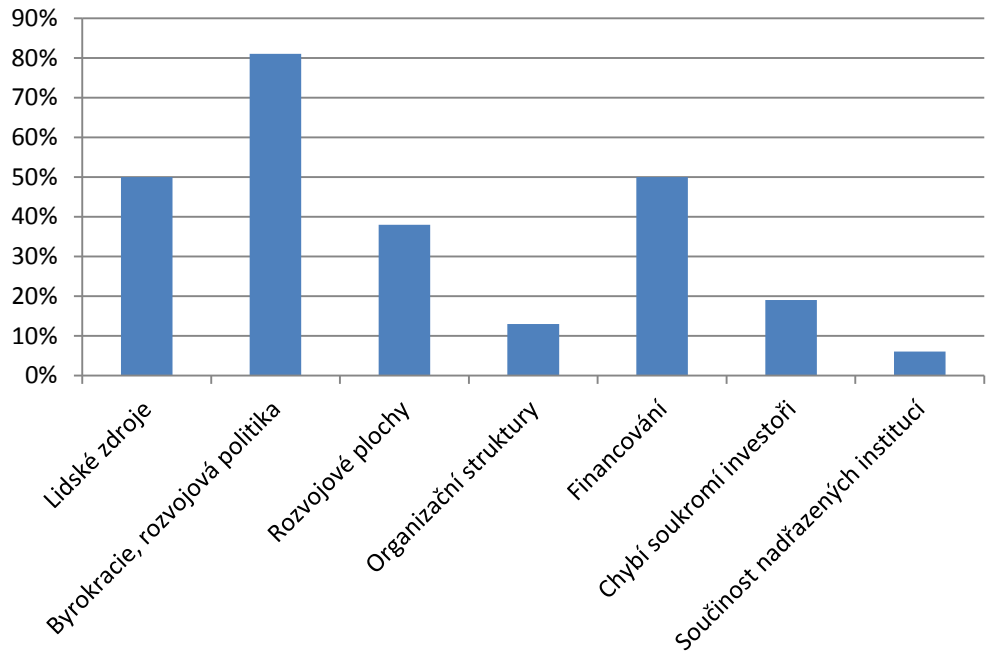

Obrázek č. 6: Graf znázorňující procentuální zastoupení odpovědí na otázku ohledně překážek při řešení investičních potřeb obcí

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných na základě dotazníkového šetření

Na závěr jsem v dotazníku zkoumal, jakou roli pro budoucí rozvoj obcí sehrávají místní zdroje, meziobecní spolupráce, pomoc ze strany kraje a pomoc ze strany státu nebo Evropské unie (strukturální fondy). Z odpovědí starostů vyplynulo, že velký význam pro rozvoj jejich obcí má pomoc ze strany kraje a samozřejmě také místní zdroje. Naopak malý význam má, dle jejich názoru, meziobecní spolupráce. U možnosti pomoci ze strany státu nebo EU jsem zaznamenal velmi odlišné odpovědi a nelze tedy s určitostí rozlišit, zda má pro obce z pohledu starostů malý nebo velký význam.

Závěr

„V území je nutné pamatovat na zajištění veřejného občanského vybavení (zejména pro vzdělávání, výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva – viz § 2 odst. 1 písm. k) bod 3 stavebního zákona) jeho potřebnou kapacitu a dobrou dostupnost.“ (Rozmanová a kol. 2006, s. 10) Takové je teoretické východisko pro plánování občanského vybavení v každém regionu. Ovšem ne vždy lze vše dodržet. Na začátku mé práce vyplývá z uvedených informací, že lokalizace jednotlivých druhů občanského vybavení vychází ze sociální a demografické skladby obyvatel a ze zájmu uživatelů.

„Při návrzích kroků k oživení venkovského prostoru je třeba rozlišit vnitřní a vnější cesty, tj. co by měli dělat samotní venkovští aktéři a co je potřebné učinit zvenku. Na účinnost a volbu jednotlivých nástrojů a opatření má vliv řada faktorů, zejména jsou to:

- velikost obce
- poloha obce (vzhledem k dopravní síti, v sídelní struktuře, geografická poloha)
- postavení v sídelní struktuře
- ekonomické aktivity v obci a v okolí (podniky a podnikatelé, tj. zaměstnavatelé)
- aktivita obyvatel
- schopnosti vedení obce“ (Binek a kol. 2007, s. 84)

Nejprve bych se chtěl zaměřit na informace, které vyplynuly z mého dotazníkového šetření. Velmi důležité mi přijde zjištění, že většina starostů vnímá byrokracii, rozvojovou politiku a aktuální dotační systém jako největší překážku pro řešení obecních potřeb. Při hledání opatření zlepšující občanské vybavení je, dle mého názoru,

nutné začít na národní úrovni a prozkoumat příčiny tohoto jevu. Zda například nedochází k přílišnému protahování procesu ze strany ministerstev nebo úřadů, se kterými jednotlivé obce komunikují při řešení svých potřeb. Velký problém (nejen v tomto tématu) je také nedostatek kvalifikovaných lidí, kteří by byli schopni připravovat rozvojová opatření a projekty pro jednotlivé obce. To je ovšem běh na dlouho trať, který začíná u vysokých škol a jednotlivých oborů, kde mohou mladí lidé studovat například územní rozvoj. Je třeba u nich vyvolat zájem o tuto problematiku, aby měli chuť se tomu věnovat i ve své profesní kariéře.

Dále v mé práci poměrně jasně vyplynulo, že řada malých obcí nemá ČOV a další technickou infrastrukturu. Je možné řešit tento problém nějakou formou zvýšení částečných dotací nebo příspěvků, aby obce mohli toto vybavení vybudovat. Myslím, že taková menší zlepšení by celkově velmi přispěla i ke zlepšení celkové spokojenosti obyvatel obcí s bydlením v daném místě. Myslím si, že v této problematice by také výraznou roli mohla sehrát nějaká větší spolupráce mezi obcemi, které leží blízko sebe a tedy rozvinout nějakou intenzivní meziobecní spolupráci. To se zatím děje jen v některých případech. Velký problém je v současné době stárnutí obyvatel v obcích a odchod mladých do větších měst. Proto bych se snažil v obcích zapojit co nejvíc obyvatel do komunitního života v obci, což by prospělo celkově dění v obci a zároveň by to v konečném důsledku mohlo mít pozitivní vliv na utlumení trendu stěhování se z obce pryč do většího města. Někteří obyvatelé by potom mohli v obci začít podnikat (obchod, služby atd.) a tím by opět rozvíjeli pozitivní pohled ostatních obyvatel na obec jako takovou. K tomu by obce mohli zájemcům vyčlenit vhodné prostory a nějakým způsobem je motivovat (nízký nájem atd.). Důležitou roli v obcích sehrává i dopravní spojení s větší obcí či městem v okolí. Zde vidím jako velmi náročné sladit například počet spojů autobusové dopravy s poptávkou obyvatel po této službě, aby byla většina linek rentabilní a trvale udržitelná. Samostatný příklad je například vytvoření linek pro děti, které například dojíždějí do vedlejší obce do školy. Zde je poměrně jednoduché odhadnout časy, kdy bude největší poptávka po spojích a podle toho je navrhnout.

Na problém stárnutí obyvatel a odchodu mladých by také bylo možné reagovat založením nějakého obecního spolku, který by se v obci staral o veškeré dění a vytvářel příznivou atmosféru pro život. Potom by si lidé často uvědomili, že při odstěhování se

do velkého města o to přijdou a třeba by je to odradilo i za cenu delšího dojíždění do práce atd.

S vyřešením tohoto problému obyvatel se váže i kvalita občanského vybavení. To už jsem popisoval o pár řádek výš na příkladu drobného podnikatele, který by v obci zajišťoval základní nabídku zboží nebo služeb. Zároveň je ale potřeba, aby i menší obce měli finance, za které mohou vybudovat kvalitní technickou infrastrukturu, která je předpokladem pro zvýšení zájmu lidí o bydlení v dané obci.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Souhrnná data o sledovaném občanském vybavení za všechny obce (dle kategorií) 57
Tabulka č. 2: Souhrnné vyjádření sledovaného občanského vybavení v jednotlivých obcích za všechny kategorie celkem 58
Tabulka č. 3: Souhrnné vyjádření sledovaného občanského vybavení v jednotlivých obcích dle jednotlivých kategorií 59
Tabulka č. 4: Jednotlivé druhy technické infrastruktury v obcích 61

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schématická mapa s lokalizací MěÚ Nýřany a MěÚ Nýřany v Plzni 27
Obrázek č. 2: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle počtu kategorií občanského vybavení 62
Obrázek č. 3: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle vývoje občanského vybavení v kategorii Zdravotnictví mezi roky 2001 a 2016 63
Obrázek č. 4: Mapový výstup obcí v SO ORP Nýřany klasifikovaných dle vývoje občanského vybavení v kategorii „Školství a výchova“ mezi roky 2001 a 2016 64
Obrázek č. 5: Graf znázorňující nejčastější odpovědi v dotazníkovém šetření ohledně budoucích trendů a výzev pro obce 68
Obrázek č. 6: Graf znázorňující procentuální zastoupení odpovědí na otázku ohledně překážek při řešení investičních potřeb obcí 70

Seznam použitých zkratek

OV – občanské vybavení

ČSÚ – Český statistický úřad

MOS – Městská a obecní statistika

SO – správní obvod

ORP – obec s rozšířenou působností

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

BAŠE, Miroslav. *Principy a pravidla územního plánování*. Kapitola B – Koncepce územního rozvoje ČR [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2010 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaB/B3-20150113.pdf

BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6.

HENDL, Jan a REMR, Jiří. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1

Charakteristika SO ORP Nýřany, 2018 [online]. Český statistický úřad. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11252/17841562/nyrany.pdf/b9fa5d54-f069-4163-8654-3a5925a3f5d8?version=1.10

KUBEŠ, Jan, ed. *Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2000. ISBN 80-7040-385-3

LÖFFELMANN Pavel, 2014. *Na venkově hrozí problém se zajištěním lékařské péče*. [online]. Starostové a nezávislí. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/plzensky-kraj/aktuality/na-venkove-hrozi-problem-se-zajistenim-lekarske-pece

Mapy.cz [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://mapy.cz/zakladni?x=13.1665726&y=49.8382431&z=11

MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9

Medici mají dostávat informace o volných místech na venkově, 2018 [online]. Zdravotnický deník. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.zdravotnickydenik.cz/2018/02/medici-maji-dostavat-informace-volnych-mistech-venkove/

PEŠKOVÁ, Zuzana. *Venkovské školy - příklady z Rakovnicka* [online]. Praha: Fakulta stavební ČVUT v Praze, 2011 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?db=uzemieu&id=1131

ROZMANOVÁ, Naděžda. *Principy a pravidla územního plánování.* Kapitola C – Funkční složky. [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2006 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C4-2012.pdf

Starostové v Plzeňském kraji: Nezapomínejme na venkov, chybí tam zdravotní a sociální služby, 2017 [online]. Svaz měst a obcí České republiky. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/starostove-v-plzenskem-kraji-nezapominejme-na-venkov-chybi-tam-zdravotni-a-socialni-sluzby.aspx

VÁCHA, Jan. *Analýza občanské vybavenosti a spádovost obcí za službami ve vybraných okresech Jihočeského kraje (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec)* České Budějovice, 2014. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta pedagogická. Katedra geografie. Vedoucí práce Martin BLAŽEK.

WOKOUN, René a TVRDOŇ, Josef. *Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1736-0

Zákon č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů.* 14.2.2006

ŽENKA, Jan a SLACH, Ondřej. *Rozmístění služeb v Česku*. Ostrava: pro Ostravskou univerzitu v Ostravě vydal Radim Polášek, Vydavatelství En Face, 2018. ISBN 978-80-87264-73-7.

Abstrakt

TOMEK, Martin. *Analýza občanského vybavení v SO ORP Nýřany*. Plzeň, 2019. 78 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: SO ORP Nýřany, občanské vybavení, venkovský prostor, analýza

Předložená bakalářská práce je zaměřena na analýzu občanského vybavení v SO ORP Nýřany. Předmětem práce je nejprve shrnutí poznatků o rozmístění a vývoji občanského vybavení obecně v České republice. V další části práce jsou podrobně zkoumány všechny obce v tomto správním obvodu. U každé obce je zkoumán vývoj obyvatel, jednotlivé druhy dostupného občanského vybavení a také to, kde případně obyvatelé uspokojují své další potřeby. Při analýze se vycházelo ze statistických dat a také bylo provedeno dotazníkové šetření se starosty jednotlivých obcí, kde byla sledována především jejich zkušenost s touto problematikou. Výstupem práce je zhodnocení celkového stavu občanského vybavení v regionu a návrh na zlepšení situace.

Abstract

TOMEK, Martin. *Analysis of Civic Equipment in the Nýřany Region*. Plzeň, 2019. 78 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: Nýřany region, civic equipment, countryside, analysis

The submitted Bachelor Thesis is focused on analysis of civic equpment in the Nýřany Region. The subject of the thesis is summarizing a distribution and progress of civic equipment in the Czech republic, in general. In the other part of thesis all municipalities in this region are researched. There is analysed a progress of population, particular kind of available civic equipment and there are located other places with better statement of civic equipment. In the thesis are applied a statistic data and a survey focused on mayors of all municipalities in the region. The result of thesis is evaluation of statement in the region and innovations to improve a situation of civic equipment in this case.